

HÍRADÓ

XXV. ÉVFOLYAM, 43. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1981. OKTÓBER 24.

AZ ELMŰLT HÉT

AZ AMERIKAI KÜLPOLITIKÁVAL FONÓDNAK ÖSSZE azok a tudósítások, amelyek szerint a nyugat-német közvélemény hangulatát fölborzolta Reagan elnök fejtegetése arról, lehetséges a harcászati nukleáris eszközök bevetésével korlátozott háborút folytatni Nyugat-Európában anélkül, hogy világméretű atomcsatát idéznének elő. Amerikai lapszerkesztőknek vélekedett így az elnök, s voltaképpen megerősítette azokat a nyugat-európai félelmeket, hogy Washington adott esetben föloldozná szövetségeseit.

A nyugatnémet szociáldemokraták biztonságpolitikai szóvivője felszólította az európai NATO-tagokat, hogy közösen követeljék Washingtontól, foglaljon világosan állást e kérdésben. Az SPD balszárnyának egyik vezető személyisége, **Carsten Voigt** Reagan szemére vetette, hogy tudnia kellene: mindenféle helyi atomkonfliktus nukleáris világégésre vezetne. Az SPD ifjúsági szervezetének elnöke azt mondta, hogy Reagan „életveszélyes politikára” utal. A *Frankfurter Rundschau* úgy fogalmazott, hogy az NSZK-beli és más békemozgalmak köszönetet fognak mondani Reagannak őszinteségéért. A State Department e heves válaszok hatására közleményt adott ki, amely szerint az elnök szavai „teljesen összeegyeztethetők a NATO-nak a rugalmas reagáláshoz szóló doktrínájával”. Allen nemzetbiztonsági főtanácsadó szerint a Reagan-féle hipotézist nem lehet úgy értelmezni, hogy az elnök számításba is veszi annak lehetőségét.

A PRAVDA KÖZLI AZT A VÁLASZT, amelyet Leonid Brezsnyev adott a Pravda tudósítójának kérdésére. A tudósító utalt Ronald Reagan amerikai elnök kijelentésére, amely szerint állítólag a Szovjetunió vezetői „egymás közti” beszélgetésekben lehetségesnek tartják, hogy a Szovjetunió egy nukleáris háborúban győzelmet érjen el.

Reagan elnök lelkiismeretere hagyom, honnan tudja, miről beszélnek egymás közt a szovjet vezetők — válaszolta Leonid Brezsnyev. — A szovjet vezetés elképzelései, erőfeszítései éppúgy, mint az egész szovjet nép törekvései arra irányulnak, hogy egyáltalán ne engedjék meg a nukleáris háborút, s még kirobbanásának veszélyét is megszüntessék. Magunk között ugyanazt mondjuk, amit mindenki számára elmondottam az SZKP XXVI. kongresszusának szónoki emelvényéről, vagyis azt, hogy esztelenység győzelemre számítani a fegyverkezési hajszában, arra számítani, hogy győzelmet lehet aratni a nukleáris háborúban.

Hozzáteszem: csak az indíthat nukleáris háborút olyan reményekkel, hogy győztesként kerülhet ki abból, aki elhatározza, hogy öngyilkosságot követ el. Bármilyen ereje legyen is a támadó félnek, bármilyen eszköz választ is a nukleáris háború kirobantására, nem érheti el célját; a megtorlás elkerülhetetlenül bekövetkezik.

Ez a mi elvi álláspontunk. Jó lenne, ha az Egyesült Államok elnöke is olyan világos és félreérthetetlen nyilatkozatot tenne, amelyben büntettként ítélné el a nukleáris támadásnak még a gondolatát is.

A SZOVJETUNIÓ ÉS A PALESTÍNAI FELSZABADÍTÁSI SZERVEZET folytatja erőfeszítéseit az átfogó közel-keleti rendezés érdekében — hangzott a Leonid Brezsnyev és Jasszer Arafat moszkvai megbeszélésén. Az SZKP főtitkára, a Legfelső Tanács Elnökségének elnöke, a Kremben tájékoztatta a PFSZ elnökét arról, hogy a PFSZ moszkvai képvisellete hivatalos diplomáciai státust kapott a Szovjetunióban.

Leonid Brezsnyev és Jasszer Arafat a megbeszélésen hangzott: a Szovjetunió és a PFSZ elítéli a Földközi-tenger térségében veszélyes feszültségű létrehozására irányuló amerikai törekvéseket, az ott-tartózkodó amerikai flotta és az úgynevezett gyorshadtest fokozott katonai készenléti helyzetét. E lépéseket úgy tekintik, mint az Egyesült Államok próbálkozásait arra, hogy beavatkozzék Egyiptom és más arab országok népeinek belügyeibe, nyomást gyakoroljon rájuk.

A megbeszélés résztvevői megállapították, hogy nyugat-nyugati kelt az Egyesült Államoknak és csatlósainak Líbia ellen irányuló tevékenysége. A háborús pszichózist szító, Líbiát nyíltan fenyegető Egyesült Államok és szövetségesei provokációt terveznek az ellen az arab ország ellen, arra akarják rákényszeríteni, hogy mondjon le az imperialistaellenes politikájáról.

Leonid Brezsnyev és Jasszer Arafat határozottan elítélte a Camp David-i megállapodás résztvevőinek azt a próbálkozását, hogy az úgynevezett palesztin autonómiáról folytatott tárgyalásokkal helyettesítsék az alapvető kérdés megoldását, a palesztin nép önrendelkezési és államalapítási jogának biztosítását.

HOSZNI MUBARAK, EGYIPTOMI ÚJ ELNÖK új arab politikát hirdetett meg — legalábbis a propaganda területén.

A *The New York Times* című amerikai lapnak adott interjújában Mubarak közölte, hogy mellőzni fogja a többi arab ország bírálatát, nem fog reagálni az arab államok Egyiptomot érő bírálatára és utasítást ad az ország tájékoztató szerveinek: ne támadják az arab országokat, Líbiát sem. Hozzáfüzte, hogy az egyiptomi-arab kibékülésről nem bocsátkozhat jóslatokba.

Mubarak másfelől beismerte, hogy a Szadat elleni merényletben négyen többen vettek részt. A korábbi hivatalos közlemény szerint a gyilkossághoz az akciót végrehajtó, négytagú kommandó kivül senkinek sem volt köze. Az államfő megerősítette, hogy kapcsolat volt a kommandó vezető Iszlambuli hadnagy és a nemrégiben felgöngyölített szélsőséges vallási csoport vezetője, Abbud Zummur között. Zummur, akiről Kairóban úgy tudják, hogy a katonai elhárítás magas rangú tisztje volt, elfogták a hatóságok.

Ellátási gondok Romániában

Keleti szomszédunk, Románia gazdasági életének egyik gondját jelzi az államtanács minapi törvényerejű rendelete, amelyet a lakosság élelmiszerekkel történő jobb ellátásának biztosítása érdekében tettek közzé. A szigorú hat hónaptól öt évig terjedő fogházbüntetést kilátásba helyező rendelet célja, hogy megállítsa az egyes élelmiszerfélésekből tapasztalható felhalmozást és úzerkedést.

A törvényerejű rendelet szerint úzerkedési bűncselekményt követ el, aki az állami vagy szövetkezeti boltokból felhalmozás céljából egyhavi családi fogyasztás szükségletét meghaladó mennyiségben vásárol ételanyagot, cukrot, lisztet, kukoricalisztet, rizst, kávé vagy más élelmiszert.

A romániai sajtó már a rendelet megjelenése előtti napokban érzékeltette az élelmiszer-ellátásban keletkezett zavarokat, s a felhalmozásokat, úzerkedőket — mint a tavaly őszi élelmiszer-felvásárlási láz idején —, ismét név szerint pellengérezte ki. A mostani megnyilatkozásnak hangneme azonban keményebb volt, mint az elmúlt éveké. A magyar nemzetiségű lakosság központi lapja, az *Előre* például október 8-án ezzel a címmel jelentette meg — az úzerkedőkkel szemben fellépő — írását: „Határozottabb állásfoglalásra és intézkedésekre van szükség a felhalmozásokkal és úzerkedőkkel szemben”. Nyomatékkal az összeállítás aláhúzott felcíme kijelenti: „Kielégítő, a tavalyinál nagyobb mennyiségű árualap áll a fogyasztók rendelkezésére”. Az összeállítás — amelyben fel tűzték felhalmozás névvel és lakcímmel szerepel — bevezetőjében ez olvasható:

„Egyes fővárosi (Bukarest) élelmiszerüzletek előtt már kora hajnalban sorok alakulnak ki. Zömükben olyan „vásárlókból”, akiket a nap minden órájában hol itt, hol ott látni az üzletek környékén. Várják, hogy mi kerül a polcokra. Egymást is ismerik jórészt, hiszen megegyezve, kölcsönösen helyet tartanak fenn másutt „vásárló társuknak”. Nagyrészt munkaviszonyban nem levő „bevásárlásra” —

értsd: felhalmozásra — berendezkedett személyekről van szó. Miattuk akadózó a fővárosi ellátás. Tőlük kapták el nemely más vevők is a felesleges és a közre ártalmas felvásárlási lázt. Pedig az élelmiszer-árualap nemcsak kielégítő, hanem mennyiségileg nagyobb a tavalyinál... Mégis vannak hiánycikkek, ellátási kiesések. Hogyne lennének, amikor sokan elképesztő mennyiséget halmoznak fel mindenből.”

Az összeállítás befejező része — a vásárlók legszélesebb köreinek véleményeként — hangsúlyozza, hogy határozott és törvényes keretek közé iktatott intézkedésekre van szükség, bizonyos árucikkek forgalmazásának rendszabályozására. A határozott intézkedés két nappal később az államtanács törvényerejű rendeleteként megtörtént. A rendeletnek az államtól és a párt főtitkári tisztségét betöltő Nicolae Ceausescu azzal adott nyomatékat, hogy nagy sajtónyilvánossággal kísért látogatást tett az egyik bukaresti piacon.

Nicolae Ceausescu a piac látogatás során elhangzott megnyilatkozásából az is kitűnt, hogy az élelmiszer-ellátás gondjait nemcsak a felhalmozók és úzerkedők, hanem a mezőgazdaság gyenge eredményei is hozzájárulnak. Mint a Román Kommunista Párt központi napilapja, a *Scinteia* közölte, a piaci látogatás során Ceausescu kijelentette: a városi és a falusi lakosságot arra fogják ösztönözni, növeljék a hús, zöldség, gyümölcs és egyéb élelmiszer termelését. Korábban, augusztus végén a gazdasági vezetők tanácskozásán a lakosság ellátási problémáival foglalkozva Nicolae Ceausescu közölte, hogy a külkereskedelemben végrehajtott átcsoportosítások és a belső készletek mozgósítása enyhítették az ellátási feszültségeket, majd hangsúlyozta: „Mindenkinek meg kell értenie, hogy nem ehetünk többet annál, mint amennyit megtermelünk. Ha a termelés kisebb, akkor megfelelő mértékben csökkenteni kell a fogyasztást is.”

Konkrét javaslatok Genfben

A Szovjetunió komoly szándékokkal, konkrét és építő javaslatokkal ül tárgyalóasztalhoz november 30-án, Genfben, az európai hadszíntéri atomfegyverek korlátozásáról folytatandó tárgyalásokon, és hasonló magatartásra számít az amerikai fél részéről is, de a tárgyalások eredményessége mindkét fél jóakarátán múlik — jelentette ki Vagyim Zaglagyin, az SZKP KB nemzetközi osztálya vezetőjének első helyettese, nemzetközi sajtóértekezletén.

Zaglagyin kifejtette, hogy a kelet-nyugati kapcsolatok „válaszúthoz érkeztek”; el kell dönteni, hogy a két nagyhatalom a fegyverkorlátozás és csökkentés útjára lép-e, vagy pedig a fegyverkezési verseny új, minden eddig felülmúló szakasza veszi-e kezdetét. A Szovjetunió kész a tárgyalásokra, kész az atomfegyverek szintjének csökkentésére, akár teljes megsemmisítésükre is, de ehhez a kölcsönös bizalom szintjének a jelenleginél sokkal magasabbnak kellene lennie. „Számolnunk kell a bizalom tényleges szintjével és csak azon belül remélhetünk eredményt a tárgyalásokon” — mondotta.

A SALT-2 szerződés jegyzőkönyvi része az idén lejártna akkor is, ha a szerződést ratifikálták volna, így mindenképpen folytatni kellene a tárgyalásokat a hadászati fegyverrendszerekről is. A Szovjetunió kész ezekre a tárgyalásokra is, de nem biztos Washington tárgyalókészségében — fejtette ki a továbbiakban Zaglagyin.

Befejeződött a LEMP KB IV. plénuma

A Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottsága IV. plénumán a felszólalók bírálták a LEMP vezetőségét amiatt, hogy nem hoznak valódi, hatékony intézkedéseket a LEMP IX., rendkívüli kongresszusa határozatainak megvalósításáért, a szocializmus védelméért az országban. A plénum megvitatta az országban kialakult politikai helyzetet és a párt feladatait a LEMP IX. kongresszusa határozatainak végrehajtásában. A szervezeti kérdések megvitatásánál Stanislaw Kania azzal a kéréssel fordult a plénumhoz, hogy mentse fel a LEMP KB első titkárának tisztségéből. A KB teljesítette a kérést, és Wojciech Jaru-

A Szovjetunió következetesen kitart az enyhülés politikája mellett

A nemzetközi helyzettel, ezen belül a lengyelországi fejleményekkel is foglalkozott Mihail Szuszlov, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára abban a beszédében, amelyet az egyetem és főiskolák társadalomtudományi tanszék-vezetőinek moszkvai tanácskozásán mondott el.

Az SZKP KB titkára szövegezte, hogy az elmúlt években kiéleződött a nemzetközi helyzet, az imperialista körök, mindenekelőtt az amerikai imperializmus a katonai-ipari komplexum szolgálatában arra törekszik, hogy visszafordítsa a történelem kerekét, véget vessen az enyhülésnek, és visszatérjen a hidegháború korszakához.

A bonyolultabbá váló politikai helyzetben a világ békéjének legfőbb támaszát a Szovjetunió, a szocialista közösség országai jelentik, amelyek következetesen kitartanak az enyhülés, a népeknek a szabad, független fejlődéséhez való joga mellett.

Az imperialista körök meg akarják gyengíteni a szocialista országok közöségét — folytatta Szuszlov. — Az imperializmus már huzamosabb ideje tesz titkos és nyílt erőfeszítéseket arra, hogy a Lengyel Népköztársaságban megingassa a szocialista rendet, kiélezze az országban a válságot, kinevelje és aktív tevékenységre vesse be a szocialistaellenes, ellenforradalmi erőket. Ezzel kapcsolatban emlékezni kell arra, hogy a szocialista Lengyelország, a lengyel kommunizmus, a lengyel népi biztonság számíthatnak a Szovjetunió és a Varsói Szerződés többi tagállama testvéri szolidaritására és támogatására.

A szocialista közösség egyesült ereje, a béke és a népek közötti együttműködés lenini politikájának tekintélye teszi lehetővé számunkra, hogy teljes bizalommal szóljunk a jövőről. Földünk békéjét meg lehet védeni, és mi semmilyen erőfeszítést sem sajnálunk ezért.

Az SZKP KB titkára ezzel összefüggésben szövegezte, hogy a világban rendkívül kiéleződött az ideológiai harc is. Az osztályellenes propagandá-apparátusával és különleges szolgálataival valóságos lélektani háborút indított a Szovjetunió és a többi szocialista ország ellen. A Szovjetunió azonban nem enged meg, hogy bárki is befekettítse a lenini párt vezetésével elért eredményeit, vívmányait.

Az ország gazdasági helyzetéről Szuszlov kijelentette: a szovjet ipar előreláthatólag sikeresen fejezi be az új öt éves tervek első évét, teljesíti annak előírásait. A mezőgazdaság helyzete már bonyolultabb, mert az ország jelentős mezőgazdasági körzeteit az idén tartós szárazság sújtotta.

Mihail Szuszlov beszédében igen részletesen foglalkozott a társadalomtudományok feladataival, az egyetem és főiskolák társadalomtudományi tanszékének, a társadalomtudományi kutatóknak a teendővel, kulátázza az ifjúság soraiban végzett marxista-leninista nevelőmunka fontosságát. Az ellenséges propaganda — mondotta — nem kis mértékben a szovjet ifjúság befolyásolására összpontosítja erőfeszítéseit, és nem szabad tagadnunk, hogy az ifjúság egyes csoportjaiban a burzsoáz propaganda bizonyos mértékű befolyást szerzett.

Dél-Afrika jelene és jövője

Az Egyesült Államok és a fajiüldözött Pretória kapcsolatának alakulását, a Dél-Afrikai Köztársaság belső helyzetét vizsgálta egy elemzésben az U. S. News and World Report című amerikai hetilap. Alább részleteket közlünk a cikkből.

A dél-afrikai kormány úgy véli, hogy a legjobb védekezés a támadás, ezért azzal kell számolni, hogy a következő hónapokban Dél-Afrika újabb intervenciókat intéz a szomszédos országok ellen. Ami a pillanatnyi amerikai-dél-afrikai viszonyt illeti, nem kérdéses, hogy a Reagan kormány hivatalba lépése óta a kapcsolatok jelentősen javultak. Ennek oka: Reagan felhagyott a carteri gyakorlattal — a pretoriai faji politika nyílt bírálatával. Sőt az USA Dél-Afrika mellett foglalt állást az ENSZ Biztonsági Tanácsában, megvétózva a Pretóriát az Angola elleni agresszióért elítélő határozatot.

A megjavult viszonyban szorosabb katonai és hírszerzői együttműködés, nagyobb kereskedelmi lehetőségek, a kimerülően levő amerikai stratégiai nyersanyagkészletek újbóli feltöltése. A probléma az, hogy a nyereségéért nagy árat kell fizetni, biztosra ve-

hető a kapcsolatok rosszabbodása Fekete-Afrikával; növekszik a nyomás a szövetségesek részéről, mert — amint az ENSZ-szavazás mutatta — nem kívánunk szorosabb kapcsolatokat Dél-Afrikával; semmissé válhatnak a nambiai függetlenség ügyében tett nyugati erőfeszítések.

Ami Dél-Afrika belső helyzetét illeti, a faji megkülönböztetés politikai és társadalmi téren lényegében érintetlen maradt. Igaz, néhány durva vonás tompult. Például feketék leülhetnek nyilvános parkokban, használhatnak néhány előkelő hotelt, sportolhatnak és imádkozhatnak fehérekkel együtt. Tekintélyesek a változások a munkaügyekben. De az apartheid sziklavé szilárdabb, mint bármikor. Az apartheid ugyanaz maradt, ami volt — olyan rendszer, amely képes ellenőrizni, hol élnek és dolgoznak a feketék, olyan rendszer, amelyben minden hatalom a fehérek kezében van. Ennek fő elemei: feketék kényszerlakhelye, elkülönített és egyenlőtlen oktatási rendszer, a városban élő színes bőrűek számának korlátozása.

A feketék elégedetlenségének növekedése elkerülhetetlen. Négy ok miatt: a fehérek folytonosan lejáratták a mérsékelt fekete politikusokat, oly sok a kiábrándult fekete fiatal; erősödik a reformokat akadályozó szélsőjobb a fehér politikában; a feketék megfelelő tanulságokat vonnak le az egykori Rhodésia, a Zimbabwe megszületéséből.

Ugyanakkor valam: fajta álltalános felkelés nem várható. A feketék megosztottak és vezetés nélküliek. Nem is szólva a rendőrség nagy gyakorlatáról a lázongások elnyomásában. Sokkal inkább valószínűbbek a koordinálatlan robbantási és gyilkossági kísérletek — párosulva sztrájkokkal.

A külső nyomás gazdasági szankciók nem oldanak meg semmit. Bizonyos körülmények között hasznosak lehetnek, de ami végül is meghatározza Dél-Afrika jövőjét — a belső tényezők.

Működik a budapesti lakáscsereosztály

A fővárosi lakáscsereket segítő létrehozta a budapesti lakáscsereosztályt, amely megkezdte munkáját a VI. kerület Eötvös utca 10. sz. alatt. A tanácsi szervezet fő feladatát az szabta, hogy gyorsan, egyszerűsített hatósági eljárásban bírálja el az állampolgárok közötti lakáscsere-szerződéseket, s hatékonyan igazdalkodják a központi lakáscserealappal.

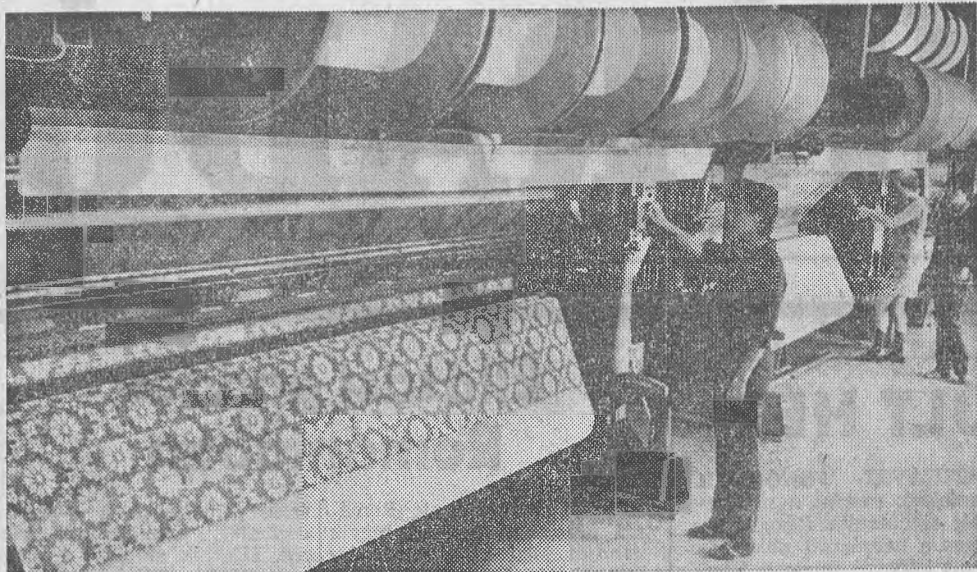
A lakást cserélőknek eddig mindazokat a lakásügyi hatóságokat föl kellett keresniük, amelyek területén a tanácsi bérlakás volt. Ha tehát két tanácsi bérlakást cseréltek el, akkor az illetőknek két kerületi tanácshoz kellett elmenniük. Az új osztály létrehozásával egy helyen összpontosulnak a feladatok. A már folyamatban levő ügyeket még ott intézik, ahol azokhoz hozzáfogtak, tehát a kerületi tanácsoknál. Október 15-től viszont a lakáscsere-szerződéseket már a budapesti lakáscsereosztályon bírálják el.

A második lépcsőben — november 15. után — a ta-

nácsi szervezetnek lakáscserealapja is lesz.

A budapesti lakáscsereosztály ügyfélfogadási rendje megegyezik a kerületi tanácsokéval: hétfőn 13.30 órától 18 óráig, szerdán 9.30 órától 17 óráig, pénteken 8.30 órától 12 óráig kereszhetnek fel az érdekeltek az új apparátust. Itt is működik ügyfélszolgálati iroda, amely a felfogadási időn kívül is a lakosság rendelkezésére áll.

Ha a folyamatos munka ügy kívánja, a lakáscsereosztály dolgozója a fentebb jelzett időn kívül is fogadják — meghívásra — az ügyfeleket, akiknek címet adnak, illetve intézik a lakáskiutalással (vevőkijelöléssel) kapcsolatos teendőket. A torlódások elkerülése érdekében meghívót küldenek azoknak, akiknek személyes jelenléte elengedhetetlen az ügy intézéséhez. A meghívón legalább két időpontot jelölnek meg, közülük a címzett kiválaszthatja a neki megfelelőt.

A győri Gardénia Csapkefégyőgyárban az idén mintegy hétmillió négyzetméter függőnyt gyártanak, Termékeik 50 százalékát exportálják

Magyar-kuvaiti kereskedelem

Alig tűnt el a láthatáron a Magyarországról távozó kuvaiti emir repülőgépe, már megérkezett az első — minden bizonnyal az itteni tárgyalások eredményeként elkönnyvelhető — megrendelés, mégpedig Ikarus autóbuszokra. A hazai külkereskedőknek azonban jó lesz részen lenniük; kuvaiti üzletet elveszíteni könnyebb, mint megszerezni.

Kuvaitnak, az Arab-félsziget kis országának gazdagsága közismert. A kuvaiti dollárbőség nem példátlan; az Arab-félsziget olajországainak együttes évi külkereskedelmi többletét 100 milliárd dollárra becsülik. Az 1,3 millió lakosú Kuvaitra ebből, mintegy 16 milliárd dollár jut; tavaly ennyivel volt több az ország bevétele annál a 6,6 milliárd dollárnál, amit külföldi árukatért fizettek.

A pénzbőség megszabja az ezekkel az országokkal kereskedő államok külkereskedelmi stratégiáját: minél több élelmiszert, fogyasztási cikket, gépet érdemes eladni, s minél több tőkére kellene szert tenni ezekből az országokból. Nem mások a magyar külkereskedelemben — a külkereskedők, a pénzügyi és bankszakemberek — elképzelései sem, amely elképzeléseket a kuvaiti uralkodó nemrégiben tett látogatása idején ismereteket az emir kíséretében itt járt gazdasági vezetőkkel.

Magyarország Kuvait legnagyobb európai szocialista kereskedelmi partnere, s az, hogy a kuvaiti bevitelnek majdnem egy százaléka magyar termék, komoly teljesítménynek számít. A magyar külkereskedelemben elképzelései szerint a jelenlegi évi mintegy 55 milliárd dollár értékű kivitelt 1985-re 70—80 milliárd dollárra növelhető. A jelenleginél jobban részt vehetne a magyar ipar az ottani kőolaj- és gépipari fejlesztésekben, illetve a kőolaj- és földgáz-kutatásban, — feltárásban, az alumíniumipari fejlesztésekben. A mostaninál jobbak a lehetőségek a részvételre a kuvaiti vízgazdálkodás kiépí-

tésében, az ottani egészségügy, sport, idegenforgalom fellendítésében. A részvétel többféle lehet: komplett gyárak építése, berendezések, gépek szállítása csakúgy szerepel a magyar külkereskedelmi tervei között, mint kutatási, fejlesztési tervek, programok kidolgozása.

A kuvaiti emir látogatása idején egyebek között szóba került, hogy elkészültek a tervei annak a lámpagyárnak, amelyet az Egyesült Izzó építené fel. Az előzetes elképzelések szerint a gyár gépeinek, berendezéseinek 70—80 százalékát az Izzó szállítaná, s a beruházási költségek 20—30 százalékának átvállalásával résztulajdonosává is válna a majdani gyárnak. Az emir látogatása óta megérkezett egy megrendelés 50 magyar autóbusz szállítására is, több, mint 4 millió dollár értékben.

Köztudott, hogy az arab kereskedők óvatossak; nehéz elnyerni a bizalmukat, annál könnyebb azonban elveszíteni. A magyar vállalatok például az utóbbi években nem vehetnek részt olyan kuvaiti versenytárgyalásokon, ahol transzformátorok és alulmások eladására lehetett ajánlatot tenni. Mindezt „csupán” azért — hallottuk a Külkereskedelmi Minisztériumban —, mert a Ganz Villamosági Művek által korábban szállított berendezéseknek kisebb hibái voltak. A tilalmat csak akkor oldják fel, ha a gyár a hibákat kijavítja, illetve az idén szállított szerelt két új állomást a garanciális időn belül megfelelően működik.

Magyarország és Kuvait közös érdekének látszik, hogy minél több kuvaiti tőke kerüljön Magyarországra. Biztató jelei vannak annak, hogy kuvaiti tőke bekapcsolódik közös vállalatok létrehozásába. A magyar külkereskedelemben arra is számít, hogy kuvaiti állami és magáncégek részt vesznek magyarországi ipari beruházások finanszírozásában.

Keleti kincsek Ferencvárosból

Nagy elismerést vívtak ki az első, hazánkból szállított, arannyal, ezüsttel ékesített porcelán dísz tárgyak, dobozok, kávékészletek, gyertyatartók az e téren rendkívül igényes, régi hagyományokkal rendelkező közel-keleti piacon. Jelenlét az érdeklődés azonban az európai és a tengerentúli országokban is az Állami Pénzverő és a Herendi Porcelángyár új, közös termékei iránt, amelyek a méltán világhírű porcelán, és lehetőségekkel, kézzel vésett ne-mesfmékek kombinációjával készültek.

A magyar ötvösművészet remekei már régóta a világ minden tájára eljutnak. Az Állami Pénzverő évente mintegy 350—400 darab egyedi dísz tárgyat készítenek. Ezeket Európa csaknem minden országába, az Egyesült Államokba és Japánba exportálják.

Kelendők a tűzzománc fedélű 50 grammos kis cukorkás-szelencék is, de egy sakk-készlethez, vagy az angol megrendelésre készült királyi hintóhoz 8 kilogramm ezüstöt használtak fel.

Az arany dísz tárgyak iránt is egyre nagyobb az érdeklődés, különösen a közel-keleti országokban. A mohamedán kultúrájú országok megrendelői ragaszkodnak ahhoz, hogy az általuk megvásárolt ötvösműveket hagyományos keleti ornamentikával díszítsék, holott másutt inkább a jellegzetesen magyaros, erdélyi sodronyzománcozással készült ötvösműveket iránt nagyobb az érdeklődés.

Egy gyáva hős Óbudáról

Berkesi András írói terveiről

Egy éve a szívinfarktus rövid pihenőre kényszerítette, de mióta felépült, a régi intenzitással dolgozik Berkesi András.

— Megpróbálom nem betegnek tartani magam — mondja. — Csupán az író-olvasó találkozókat csökkentetem, mert az utazás sokszor fáraszt. Nem az infarktus miatt, de már két évvel ezelőtt úgy döntöttem, hogy 42 év után leszokom a dohányzásról, mert már magam is megijedtem attól, hogy napi 60 cigarettát szívok.

— Várható-e újabb Berkesi-könyv?

— Napokon belül ismét az üzletekbe kerül innmár az ötödik, vagy a hatodik kiadásban az „Októberi vihar” és novemberben a Magvető Kiadó Ra-Re sorozatában „Az ezredes” című új regényem, mely a II. világháború idején játszódik. Hőse egy idős férfi és egy kisgyerek. Az öregember gyermekkori ismerősöm, egy óbudai szabómester. A környéken sok legenda keringett róla, és én úgy láttam, hogy istenáldotta színészi tehetség volt, aki ha nem olyan kis termetű, talán nagy színész lett volna. A történet két ember közötti szeretetről, ragaszkodásról, s arról szól, hogyan válhat hőssé a világ leg-

Megeszik az ólomkábel

Az ország egyes városaiban időnként elnémulnak a telefonok, s mikor az okot keresik, gyakorta kiderül; a kábelcsatornában, aknában tanyázó veszedelmes rágszálók, a patkányok a tettesek. Ehségük csillapítására az érpárokat védő ólomkábeleket éppúgy kikezdi, megrágnák, mint a műanyag vagy kátránnyal burkolt vezeték, Szolnokon például egy év alatt ezer-ezerkétszáz munkaórát fordítottak a patkányok okozta kábelhibák elhárítására, s a helyreállítási költség elérte a negyedmillió forintot.

A Posta Kísérleti Intézet most tudományos vizsgálatot indít a rágszálók további kártételeinek a megelőzésére. Felvéve a kapcsolatot a Semmelweis Orvostudományi Egyetem mikrobiológiai intézetével, azt vizsgálják, hogy mi ad étvágyat az ólomszövedék és más kábelburkolatok fogyasztásához. Az eddigi megállapítások szerint különösen a vékonyabb, egy-két ujjnyi vastagságú föld alatti vezetékeket kezdik ki, de megbirkóznak a vastagabbakkal is, ha a kábelben karcolások vagy rücsököt találhatók, amibe az állat fogazatát könnyebben bele tudja vájni. A tervek szerint az intézet munkatársai Pécsen, Veszprémben és Egerben gyűjtik a tapasztalatokat — melyek alapján kidolgozzák majd a kármegelőzés hatékony módszereit.

Malommúzeum a malomban

Malommúzeumot nyit — még az idén — Kőszegszerdahelyen a Vas megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat. A községben levő vízimalom 1945-ig örölte a helybeliek gabonáját s amit a szomszédos falvakból — Kőszegdoroszlóról, Csákról, Bozsokról — ide hoztak. A vállalat az 1800-as évek első felében épített malmot eredeti állapotának megfelelően állítja helyre. A felülcsapos vizikerek meghajtású malomban két hengershék működik majd, s mint hajdan: az egyiket búzát, a másikon rozstot őrölnek.

Vas megyében a negyvenes években még több mint száz-husz malom üzemelt a folyók, patakok mentén. Ezekből a még épségben fellelhető ipari emlékeket — gépeket, írásos anyagokat, dokumentumokat, működési engedélyeket, segéd-és mesterleveleket, a malomiparral kapcsolatos tárgyakat összegyűjtik, és a felújított vízimalomban kiállítják.

Letűnőben egy csempész-korszak?

Véget ért az idegenforgalmi főszéken hazánk nyugati kapujában, Hegyeshalomnál is. Az előzetes mérleg pozitív: csökkent a vámbűntetek és szabálysértések száma, ugyanakkor jelentősen növekedett a csempészett áruk és deviza értéke.

— A nyári csúcspont után jelenleg kisebb a várakozási idő a határon — tájékoztatót Bukovics Benjamin pénzügyőr százados, a hegyeshalmi parancsnok. — A hozzánk látogató osztrák és nyugatnémet turisták száma megnőtt, a kiutazó magyaroké viszont némileg csökkent. A forgalom a mintegy 4—5 százalékkal méréselődött. Végleges adataink még nincsenek, de annyi már bizonyos: állampolgáraink lényegesen kevesebb szabálysértést és kevesebb vámbűntetést követtek el, mint az előző évben.

Mintha letűnőben lenne az egyéni csempész korszak. Ugyanakkor előtérbe kerültek a csempészbandák jól szervezett akciói. Összességében a kép pozitív. Valamennyi „mutató” csökkent, sajnos, a lefoglalt áruk értéke mintegy 26 százalékkal nőtt.

Már nem divat az ülésebe, a kárpit alá való érték dugdosás. De még a benzintartályba rejtés sem. Ezekkel már nagyon sokszor próbálkoztak és minden város jól ismeri a trükköket.

Nagy fogások? — Az idén kevesebb akadt, mint korábban — folytatta a parancsnok. — Felfoghatatlan,

miért, de a kvarcóra még mindig „tartja” magát. Legutóbb egy kölcsöngépkocsiban találtak 2000 darabot.

Visszatérően van viszont a zsebszámológép-korszak. Az újabb behozott készülékek már nem egyszerű kalkulátorok, hanem nagy tudású miniszámítógépek — betűklaviatúrával. Némelyikük értéke meghaladja a 100 ezer forintot is. Sokan hoznak videokassettákat. Belföldön ez — kivéve a bizonnyal boltok — még nem kapható. Így aztán jó árat adnak értük. Volt olyan utasunk, aki valósággal kitömte a koscsiját ilyen kazettákkal. Két ruháskosár is megtelt velük. Értékük meghaladta az egymillió forintot.

Az év slágere? — A CB-rádió. Akad közöttük 120—160 csatornás is, csak nem tudom, minek, hiszen meghatározott frekvencián egy csatornán lehet rajta csak beszélgetni. A készülékek értéke 5—25 ezer forint között váltakozik.

Közülük csak azokat vámkézeljük, amelyekre a Postától engedély van. Legutóbb egy bécsi sportrendezőnyi alkalmából valóságos CB-invázió volt itt. Akadt olyan turistabusz, amelynek minden utasa ilyen rádió-vevőkészülékkel hozott — engedéllyel.

Még egy hír Hegyeshalomról. Jó útemben épül az új határátelők. Egy-egy oldalon 14 sávon haladhatnak majd a gépkocsik, s ez jelentősen meggyorsítja az útlevét- és vámvizsgálatot.

Jól haladnak az őszi munkák

Az időjárás is kedvezett a mezőgazdasági munkáknak. Az évnek ebben az időszakában szinte valamennyi növény munkát ad az embereknek, a gépeknek, ezért a gazdaságokban teljes műszakot tartottak. Az aranyat érő őszi napsütés valóságos oázist teremt az őszi hajtású kertészeti növényeknek. Szolnok megyében, a rákócizfalvai termelőszövetkezet szajoli üvegházvárosában anélkül, hogy fűtésre egyetlen köbméternyi gázt is elhasználtak volna, szedésre érett a paradicsom, és meg is kezdték a munkát.

A Mecsek vidékén az elmúlt 50 napban gyakran áztatta eső a határt, és emiatt sokáig csak fél erővel dolgoztak a szántóvető traktorok és betakarító gépek. Az idő most kedvezőbbre fordult. Két-három órával sikerült is megnyújtani a napi műszakot, néhol pedig éjszaka is kint vannak a gépek a földeken.

Csongrád megye gazdasági egyhetes időfelőnyt értek el a sokévi átlaghoz képest. Napon-ta több mint 3000 hektárt vet-

nek be, és csaknem ekkora területről — mintegy 2500 hektárról veszik le a kukoricát.

A héten csak helyi esők zavarták Borsodban az őszi munkát, amely most az őszi búza vetésében csúcsosodott ki. Egy héttel alatt több mint 20 000 hektárral nőtt az elvetett terület. A korábbi évek tapasztalatai alapján a gazdaságok elsősorban az északi járásokban és más vidékek lejtős területein — többek között az abauji részekben —, a korai fajtákat, míg az alföldi jellegű tájakon, a Tisza mentén és a Bodrogközben, a középérésű fajtákat vetik.

Somogyban több mint 100 000 hektárt szántottak fel eddig. Befejeződött a rozs, a repce és a takarmánykeverékek vetése.

A tervezett területek több mint egyharmadán került a földre a búzamezők a hajdúsági termelőszövetkezetekben. A korábban elvetett kalászosok az őszi árpa és a rozs a kiadós esők után, a kellemes melegben gyorsan kicsíráztak és egyenletesen keltek,

SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ A MÉM-BEN

Napirenden: a világelelmzés

Az ENSZ élelmzési és mezőgazdasági szervezete — a FAO — XX. konferenciáján a magyar küldöttség és az őt támogató 18 más ország delegációjának javaslatára október 16-án az idén először és ezután minden évben megrendezik a világelelmzés napját. A rendezvény jelentőségéről, illetve hazai előkészületeiről Lakatos Tibor mezőgazdasági és élelmzésügyi miniszterhelyettes tájékoztatta az újságírókat.

A világelelmzés napja jó alkalom lesz arra, hogy az eddiginél is jobban a nemzetközi figyelem középpontjába állítsa az éhínség, a rossz tápláltság elleni harcot. Hazánkban e napon a különböző rendezvényeken az előadók beszámolnak arról a közvetlen szakmai segítségről is, amelyet a magyar szakemberek nyújtanak egyfelől a fejlődő országok mezőgazdaságainak képzésénél, illetve a helyszínen, a termelés korszerűsítésénél.

Gödöllőn az Agrártudományi Egyetemen a szakemberek tanácskoznak arról, hogy milyen lehetőségek kínálkoznak — mindenekelőtt szakmai téren — az élelmiszertermelés növelésére a kedvezőtlen helyzetben lévő országokban. Szakmai találkozóra kerül sor az agrár-intézményekben másutt is.

A világelelmzés napjára a Magyar Nemzeti Bank 100 forintos emlékérmét ad ki, a Magyar Posta pedig kétforintos bélyeget hoz forgalomba.

A büntetőeljárásról

A súlyosítási tilalom

A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítélet általában az azt megelőző bírósági eljárással egyetemben felülbírálja, függetlenül attól, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A másodfokú bíróság tehát a felülbírálat tekintetében széles körű jogszabályokkal rendelkezik. Elképzelhető az, hogy az ügyész súlyosításért fellebbezett, a bíróság azonban felülvizsgálva az ügyet megállapítja, hogy annak indítványával ellentétben az első fokú bíróság ítélete megalapozatlan és túl súlyos. Ilyen esetben anélkül születik kedvező döntés a terheltre nézve, hogy ő az első fokú ítéletet fellebbezéssel támadta volna.

Vannak azonban kivételek is, amelyeknél

a bíróság a fellebbezés ellenére is kihagyja vizsgálódási köréből az ítélet valamely részét. Például, ha a vádlott ellen több büncselekmény miatt emeltek vádat, az ítéletnek csak az a felmentő, vagy megszüntethető rendelkezése bírálható felül, amely ellen fellebbeztek.

Ugyanígy ha a fellebbezés csak a lefoglalás megszüntetése, a polgári jogi igényt elismerő, vagy a büntelmi költség viselését eldöntő rendelkezés ellen irányul, a bíróság az ítéletnek ezeket a részeit fogja felülvizsgálni. A többvádlottas ügyekben hozott ítélet megfellebbezése esetén is csak az a vádlottat érinti a felülvizsgálat, aki fellebbezett. Így előfordulhat, hogy a fellebbező vádlott társával szemben valamivel kedvezőbb ítélethez jut. Amennyiben azonban a fellebbezés folytán lényeges változás következne be az ügy megítélésében, ennek már kihatása lesz az ügy többi szereplőjére is. Például, ha az egyik vádlottat, aki fellebbezett, a felülvizsgálat eredményeképpen felmentik, méltánytalan lenne, ha ugyanazért a másikat az első fokozott büntetéssel sújtják, csak azért, mert nem fellebbezett. Ezért a másodfokú bíróság a fellebbezéssel nem érintett vádlottat felmenti, büntetését enyhíti (a törvénysértően súlyos minősítés esetén), az ítélet rá vonatkozó részét hatályon kívül helyezi és az eljárást megszünteti, illetőleg az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében ugyanúgy határoz. Ezekben az esetekben az egyik terhelt fellebbezése kihat a másik terhelt helyzetére is.

A másodfokú bíróság eljárásának eredménye sokféle lehet, így: a fellebbezés elutasítása; minősítésbeli változás a büntetés érintetlenségéig vagy a melléklettel (például nem lopás, hanem sikkasztás az elkövetett büncselekmény, de az első fokozott kiszabott büntetés azonos marad), felmentés, megszüntetés elítélésre váltóztatása a főbüntetés súlyosbítása; a főbüntetés enyhítése; csak a melléklettel való változtatása; felmentő ítélet, az első fokú ítélet hatályon kívül helyezése.

Az ítélet fogytékosságait két megoldással lehet kiküszöbölni. Vagy a másodfokú bíróság maga orvosolja a hibát, vagy pedig az ítéletet hatályon kívül helyezi, s új első fokú eljárást rendel el. A büntetőeljárás törvény a hatályon kívül helyezést, s az új első fokú eljárás elrendelését csak a súlyos fokú megalapozatlanság, illetve az eljárási szabálysértések esetén alkalmazza. Minden egyéb esetben a másodfokú bíróság maga dönt az ügyben.

Az ítélet megalapozatlansága eltérő fokú lehet.

Részleges a megalapozatlanság, ha az első fokú ítéletben irratellenes

vagy helytelen ténybeli következtetéseken nyugvó ténymegállapítások vannak, vagy a tényállás hiányos, részben nincs felderítve.

Ez esetben a másodfokú bíróság kiegészíti a tényállást, illetve a valóságnak, az iratok tartalmának megfelelően helyesbíti. Teljes megalapozatlanságról akkor beszélhetünk, ha a bíróság tényállást nem állapított meg, vagy a tényállás felderítetlen. Az szinte kizárt, hogy a bíróság ne állapítson meg tényállást, a felderíthetlenség azonban előfordulhat. A teljes megalapozatlanság azzal a következménnyel jár, hogy az első fokú ítéletet hatályon kívül kell helyezni. Ez csak akkor mellőzhető, ha a megalapozatlanságnak a bűnösség megállapítására, illetőleg a büntetés kiszabására lényeges kihatása nincs.

Az egyik ügyben a járásbíró a terheltet bűnösnek mondta ki kétféle, többszörösen visszaesőként elkövetett lopás büntetésében, ezért halmazati büntetést 2 évi és 6 hónapi — fegyházban végrehajtandó — szabadságvesztésre és a közügyektől 3 évi eltiltásra ítélte. Emellett úgy határozott, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható, kötelezte továbbá arra, hogy kényszerügykezelésnek vesse alá magát, s elrendelte szigorított őrizetét is. A tényállás szerint a többszörösen büntetett személy szabadságvesztéséből szabadulva ismeretlen helyről, egy ismeretlen személy tulajdonában levő női kerékpárt elvitt azzal, hogy jogtalanul elulajdonítsa. Emellett a sérített tulajdonában álló kerékpárt ellopta, majd eladta. A járásbíró kétrendbeli lopásnak minősítette az ügyet. A terhelt azzal védekezett, hogy ő a női kerékpárt egy ismeretlen személytől vásárolta. Ezt a védekezést a járásbíró nem fogadta el, mivel az eladó személyét a terhelt

megnevezni nem tudta. Ebből a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a terhelt mindkét kerékpárt lopta. Az ártatlanság vélelméből eredően azonban nem a terheltnek kell bizonyítani azt, hogy a kerékpárt vásárolta, hanem a hatóságnak kell bebizonyítania, hogy lopta. Az első fokú bíróság által megállapított tényállásból nem lehetett volna ilyen következtetést levonni, ezért az első fokú ítélet megalapozatlan volt. A határozatot ezért hatályon kívül kellett helyezni, s új eljárás lefolytatása végett a járásbíróhoz vissza kellett küldeni.

Előző számunkban már említettük a súlyosítási tilalom jelentőségét. Kérdés, mennyire érvényesül ez a szabály töretlenül, s kihat-e abban az esetben is, ha megalapozatlanság, vagy súlyos eljárási szabálysértés miatt az első fokú eljárást meg kell ismételni?

A súlyosítási tilalom lényege, az, hogy az első fokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, illetőleg a vádlott büntetését súlyosítani csak akkor lehet, ha terhelt fellebbezést jelentett be.

A tilalom a büntetések súlyosítására vonatkozik. Az intézkedések ebből eredően a másodfokú eljárásban kiszabhatók akkor is, ha az ügyész a vádlott terheltre nem fellebbezett. Így például ki lehet mondani kényszerelvonó kezelést, elközbást, stb. Van azonban egy intézkedés, amely olyan jellegű és súlyú jogkövetkezmény, hogy a másodfokú eljárásban — a vádlott terheltre bejelentett fellebbezés nélküli — kiszabása a vádlott alapvető érdekeit sértené. Ez az intézkedés a szigorított őrizet, amelyre tehát szintén vonatkozik a súlyosítási tilalom. Amennyiben tehát az ügyész fellebbezése a szigorított őrizet elrendelésére irányul, azt a vádlott terheltre bejelentettnek kell tekinteni.

VANDÁLOK!

Az új fonóüzem már termel Márianosztrán, miként arról a múlt héten már beszámoltunk. Miután új beruházásról van szó, próbáknak nagyobb hibák, hiányosságok még előfordulnak, de ezeket a próbáuk végére, a november eleji műszaki átadásra megszüntetik.

Tehát jelenleg nem kevesen dolgoznak azért, hogy az új üzem valóban tökéletes, igazán korszerű legyen. Mindehhez hozzátartoznak a szociális helyiségek is, a mellékhelyiség, mosdó stb. Pontosabban: hozzátartoznának az új üzemhez, mivel elkészültük után, ismeretlen tettesek vandál módon megrongálták, összetörték a mosdókagylókat, átmenetileg használhatatlanná tették a mellékhelyiségeket stb. Helyrehozataluk, kicserélésük már saját zsebre megy, hiszen itt nem beruházási hiba történt, hanem egészen más.

Hogy mi történt? Néhány alattomos ember, nem vállalva „természetesen” a felelősséget, sok ezer forintnyi anyagi és felmérhetetlen erkölcsi kárt okozott. Hogy miért tették? Csak találgatni lehet, de minek? Nyilvánvalóan egyéni indíttatásból, rosszul értelmezett vagányságból, s engedettség meg, hogy leírjam: butaságból. Mert kinek ártottak? A köznek, a többieknek és még saját maguknak is.

S mindez ráadásul ott történt, ahol például tucatszámnyi ember térítés nélküli

munkával készítette el a szabadságos zárkat, vagy hozta rendbe a sportpályát. Ami egyben bizonyíték arra, hogy a többség milyen elítéli az ilyen cselekedeteket, s főlháborítónak tartja. S bizonyára ők sem bánnák, ha a tettesek elnyernék méltó büntetésüket.

Úgy tűnik azonban, hogy az értelmetlen rongálás elkövetői egyelőre megúszták. Hiszen ép észsel senki sem gondolhatott arra, hogy néhány vandál éppen a szociális helyiségekben tölti ki bosszúját, valamiért. Most már csak egyet lehet tenni: megakadályozni az ismétlést, illetve, ha megtörténik mégis, szigorúan megbüntetni a tetteseket.

A kérdés már csak az: hogyan? Mondanám azt, hogy a többségben levő társak figyeljenek oda, s ne tekintsek „stréberségnek” a tettesek „földobását”. Csak, hogy erre már lett volna mód — kizárt dolog, hogy senki sem látott semmit —, mégis mindenki hallgatott. Így marad az, amit az intéző vezetők találtak ki: az új üzemben ezentúl lesz „vécsnéni”, azaz egy embert azért fizetnek majd, hogy ügyeljen a szociális helyiségekre. Ha nem jelenik a rongálást, őt vonják felelősségre.

Az persze megint más kérdés, hogy ez nemigen vet jó fényt az üzem egész dolgozó közösségére. S ha egy kicsit magukba tekintenek, elismerhetik: van is miért szégyenkezniük... —f—

A jövő reménysugarai

— Szóljanak be a raktárba, Böröcziné jöjjön fel az emeletre, a kultúrszobába! — mondja a nevelő a Pécsi Bv. Intézetben az egy szinttel lejjebb álló folyosóraknak. Hamarosan csendes lépteket hallok és sovány, vöröses hajú nő fordul be a folyosó másik végén. A fején fehér vasalt kendő, a szürke „rabkosztüm” szintén frissen mosott, vasalt, a lábán, a harisnyája felett még fehér térdzoknit is visel. Mi tagadás: bent — az előírást még nem sértő, de — magára kevesebbet adó külső a gyakori. Leül, kibontja a kendőt, kicsit megrázza a fejét, hogy szétomoljanak a hajfürtjei. Dicsérem gondozott külsejét, magára sokat adó igényességét.

— Mosógép, centrifuga, vasaló itt bent is van, bárki használhatja — mondja kicsit büszke mosollyal.

Az igényes küllemű, 36 éves Böröczi Gézanának azonban a becsületén esett fekete folt okozta életében a legnagyobb gondot; annak eltüntetése van éppen most folyamatban. A közgazdasági technikumot végzett kétyermekes fiatalasszonyt sikkasztásért ítélte két év négy hónap börtönbüntetésre a Szigetvári Járásbíró.

— A családommal együtt Somogyapátiban lakunk — mondja —, a férjem is, én is a mozgói Zrínyi Tészesben dolgoztunk. Férjem gépkocsivezető — még most is ott dolgozik —, magam pénztáros voltam. Szerettünk volna magunknak önálló otthont, ezért építkezni kezdtünk. Az építkezéshez nagyon sok pénz kell manapság; nem mondom, hogy nem volt pénzünk, mert korábban már gyűjtöttünk, de arra gondoltam, hogy kevesebb nélkülözés árán oldjuk meg az otthonteremtést, ezért hozzányújtam a közösség pénzehez.

A férj, a család, az ismerősök, mindenki meglepődött, amikor kiderült, hogy a munkáját egyébként szorgalmasan végző fiatalasszony ilyen módon próbált segíteni növekvő gondjaikon. Szinte hihetetlennek tartották az esetet, de sajnos, igaz volt! Letartóztatás, tárgyalás, majd szigorú ítélet következett: megannyi olyan következmény, amire nem gondolt akkor, amikor felelőtlenül elhatározta, hogy a téves pénzből egészíti ki a családi jövedelmet. Jelenlegi sorsába már beletördölt, de a lelkiismerete még nem békélt meg igazán.

— Nehéz itt, a börtönben?

— Igen... — mondja nagy sóhajjal, amit hosszú hallgatás követ. — Nagy csalódás volt számomra az ítélet, mert a család összefogásával megtérítettük az okozott kárt, még a tárgyalás előtt. Ezt követően nem számítottam a két és fél évre, de nem fellebbeztem.

Ez életem első büntetése. Nagyon félttem a börtöntől. Némi vigaszom, hogy rosszabbra számítottam, mint amit végül is itt bent kaptam. Eleget teszek a kötelezettségemnek, a legnagyobb igyekezettel végzem el a munkámat, senki nem bánt; mondhatom, jól bánnak velem. Mégis, állandóan aggódom a férjemért, a gyerekeimért... Bizonyára megért: tizenhat éve házasságba vagyunk, ezalatt én irányítottam a háztartást, neveltem a gyerekeket, intéztem a család ügyeit. A férjem elfoglaltsága olyan, hogy kevés szabad ideje marad az ilyesmire. A napi munkám mellett az építkezést is én szerveztem, van egy gépkocsim, tudok vezetni és én szalagáltam az építőanyagért, mindenért. Ez persze nem volt teher számomra, a mozgás, a tevékenykedés életemem.

— Mi van a házal most?

— Tető alatt van, de még nem lakható.

— A gyerekeket ki gondozza, ki látja el?

— A nagyobbik tizenhat éves, gépipari technikumba jár Kaposvárra. A kicsi még csak tízéves, ő az apjával van, édesanyám és a húgom segít a gondozásban, nevelésben. Voltak már itt az apjukkal nálam. A nagyobbik éppen beteg volt az utolsó látogatáskor ezért — mielőtt a nyári szünetet követően — visszautazott a kollégiumba, engedélyezték, hogy soron kívül meglátogasson.

Böröczi Gézané a felszerelőraktárban dolgozik: gépel, könyvel, mindent csinál, amivel csak megbízzák. A munkáját például szorgalommal végzi, magartatása kifogástalan. Nem összeférlhetetlen a társaival, csendes, nyugodt természetű, mondja róla a nevelő.

— Tizenhat éve dolgozom, de még nem voltam betegállományban. A gyerekeim születésekor voltam csak hosszabb ideig otthon, az elsővel hat hónapot, a másodikkal egy évet. A történetek ellenére is szeretek dolgozni, tevékenykedni. Itt is szívesen elvégzek minden munkát, bármi legyen az.

— A szabad idejét mivel tölti?

— Nagyon szeretek olvasni, kézimunkázni; ekkor írok leveleket és olyankor van időm a holmim rendben tartására is. Most négyen vagyunk a zárkában, a társaimmal együtt naponta megnézzük a televízió műsorait is.

Korábban tizenketten-tizenhárman voltunk a másik zárkában, ott kevésbé volt nyugodt a légkör. Nem az volt azonban ott sem a baj, hogy többen voltunk, hanem az, hogy a lányok fegyelméletlenek voltak, hangoskodtak, zavarták a többieket, akik csendesebbek voltak. Ott például a szabad időnkben írni tanítottuk azokat a társainkat, akik nem jártak iskolába.

★

Böröczi Gézané egy év múlva kedvezményrel szabadul — nehezen várja ezt a napot. Azok közé tartozik, akik, ha a más kárából nem is, a magukból mindenképpen okultak. Remélhetőleg visszailleszkedik zökkenőmentesen a családjá körébe is, hiszen állandó kapcsolatot tart velük. A férje — a megnövekedett családi gondjai ellenére is — minden látogatáskor felkeresi, tartja vele állandóan a kapcsolatot. Számára ez jelenti a szabadulása utáni reménysugarat.

— d —

Dr. L. Gy.

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS TÁVLATAI

ÉVENTE HATMILLIÓ KÖNYV

A márianosztrai bv. intézetben 1971. óta működik a Zrínyi Nyomda kihelyezett részlege. Ebben az üzemben csak kötnek könyveket, amelyek már nyomás után kerülnek ide. Azon a napon, amikor ott jártunk, éppen a Bibliai Tör-

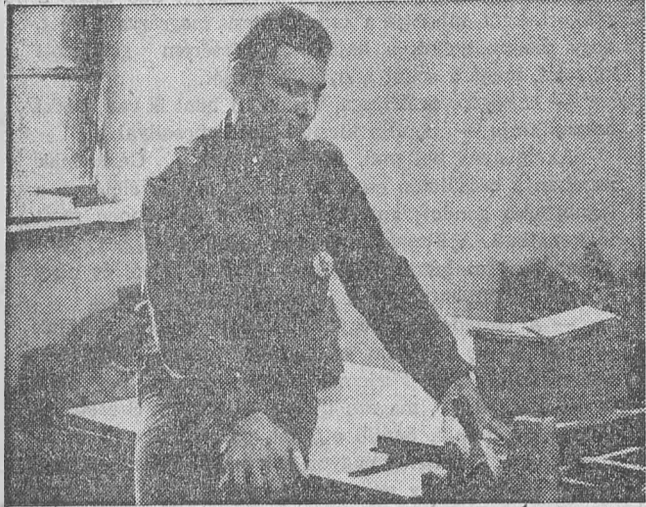
ja a könnét. Hogy ez a továbbiakban is megnyugtató legyen, arról előrelátóan gondoskodnak. A hónap minden első munkanapja baleseti oktatással telik el, itt szóban és gyakorlatban felhívják az emberek figyelmét az esetleges

a gyakorlattal, negyven az elmélettel ismerteti meg a „kezdő” munkásokat. Ebben az oktatási formában nemcsak helyi előadók, hanem a Zrínyi Nyomda szakemberei is részt vállalnak, a nyomda szakoktatója rendszeresen ellenőrzi az itt folyó munkát.

Előlegezett bizalom

Számukra sem közömbös, hogy az említett 25 ember hogyan és milyen módon ismerkedik meg a szakmával, hiszen szabadulás után a nyomda állást és jó fizetést kínál azoknak, akik ezt a tanfolyamot elvégezték. Hogy ezt mennyire komolyan gondolják, arra bizonyíték, hogy két forinttal többet adnak az itteni embereknek, mint azoknak, akik egyszerűen csak besétálnak az utcáról. Ezt a többletpénzt a bizalom előlegének is felfoghatjuk. Amint az is!

De kell is a bizalom, mert ha nem is sűrűn, de még mindig előfordulnak szándékosnak bizonyuló, vagy annak tűnő gépi rongálások. Ezeket meglehetősen nehéz bizonyítani, hiszen nem áll minden ember háta mögött ellenőr, hogy szigorúan rámutasson, most ez a mozdulat szándékosan kárt okozó volt, az ilyen magatartás is közrejátszik abban, hogy a Zrínyi Nyomda nem nagyon

Két műszakban hatvan ember dolgozik

ténetek-et, ennek második kiadását készítették.

Tehát a Börzsöny Vegyipari Vállalat a Zrínyi Nyomda számára bémunkát végez, ez azt jelentette, hogy a teljesítménytől függően, bért kap... Mint említettem, ide nyomás után érkeznek a könyvek, s készárúként távoznak. Egyénesen a megrendelőhöz, azaz a kiadóhoz. Ezáltal lerövidül az áru útja, hiszen egyetlen más cég sem iktatódik közbe, nem kell költséges raktározást vállalnia sem a kiadónak, sem az úgynevezett terítő cégnek, hiszen a kiadó egyből továbbítja az üzletekbe. Ennek a módszernek köszönhető, hogy például az utánnycmász ma már nem évekbe, hanem csak hónapokba kerül.

Ebben az üzemben viszonylag jók a gépek, no, nem mindegyik, hiszen még megtalálható a régi is, de a termelés olyan pontján, ahol nem szűkíti, persze nem is növeli a kapacitást. De például a fotócellás egyenesvágó gép egészen korszerűnek mondható, annak ellenére, hogy 15 ember szorgoskodik a kiszolgálásán. A könyv összerakását, amikor az íveket egymásra rakják, s pontosan úgy, ahogy a szerző megírta, és nem összeviszsa, mint egyes kiadóknál, itt három ember végzi. A könyvborító-beakasztógépnél hat ember dolgozik.

Az üzemben két műszak, mindegyikben 30-30 ember van bérezésük az úgynevezett munkakategória szerint történik, tehát az órabéruket úgy állapítják meg, hogy ki milyen bonyolult munkafolyamatot végez. Minél kvalifikáltabb a munka, vagy egyáltalán a gép, annál magasabb az illető órabére, s ennek következtében a fizetése.

Az órabér 7,50-től emelkedhet, s eléri a 13 forintot. Egy gépkezelő például megkeresi a havi kétezer forintot, s ha belegendolunk, hogy mindent csekély fizikai erőfeszítéssel éri el, egyáltalán nem mondható kevésnek. Persze, ne feledjük, hogy egy-egy jó gépezet már-már szakmunkásnak mondható, hiszen nemcsak a munkafolyamatot érti, hanem a gépet is, s itt van néhány olyan gép, mely egészen bonvolult s a kezelése összetett figyelmet igényel.

A munkahely nem játszótér

Mint már arról szó esett, itt — fizikailag — nem nagyon erőlteti meg magát az ember, ellenben nagy figyelmet, komoly közügyességet igényel a legtöbb munkafolyamat. Hogy mennyire odafigyelnek a munkájukra az emberek, mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy évek óta nem volt balesetük, eltekintve néhány sérüléstől. Ilyen például, amikor a szállítókosci alá kerül valakinek a lába, s megnyom

baleseti forrásokra, olyanokra, amelyeket már nem lehet védőfelszereléssel kiiktatni. Ami ha bekövetkezik, egyértelműen a dolgozó hibája. Többek között azt mindenki tudja, hogy a gép belsőjébe, a forgórészek közé nem lehet benyújni, persze, ezt csak hisszük, ennek ellenére akad példa, amikor mégis megtörténik. Ezért kell állandóan figyelmeztetni az embereket, hogy ne feledkezzenek meg az elemi óvatosságról. Mert sokan hajlamosak arra, hogy a munkahelyet játszótérnek fogják fel.

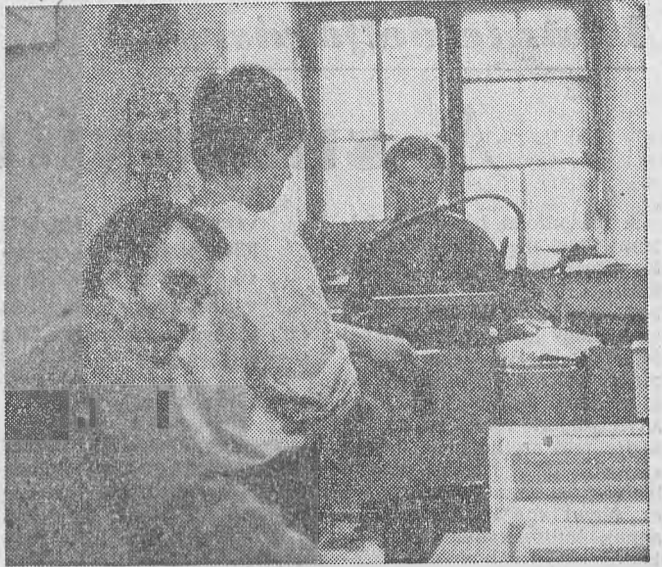
A munkavédelmet csak úgy lehet erősíteni, ha van egy ember, aki nem tesz mást, mint ellenőrzi a védőberendezéseket, figyeli, s ha kell, figyelmezteti az embereket, hogy tartsák be, illetve tartassák be a munkavédelmi előírásokat.

Ahhoz, hogy minden rendben menjen, nemcsak a szűken vett munkavédelemre kell odafigyelni, hanem szem előtt kell tartani a szakmai oktatást, illetve továbbképzést. Az idén is, éppúgy mint tavaly, betanított könyvkötő-tanfolyamot indítanak. Ez december 25-ig tart, és 25 ember vesz részt rajta. A legalapvetőbb tudnivalókat 100 óra alatt sajátítják el, ebből hatvan

meri a legjobb gépeit ideküldeni, csak azokat, amelyeket felújítottak, amelyek még alkalmasak a termelésre.

Hogy a nyomda értékeli az itteni munkát, azt a következő adat is alátámasztja. Jelenleg mintegy nyolcmillió forintot ér a géppark. Tehát a nyomda ésszerű kockázatot vállalt, ez már az is jelzi, hogy az együttműködést nem átmenetinek, hanem távlatosnak tekinti. Nemcsak gépekkel igyekszik magához kötni az embereket, hanem szabadulás után megnyitja előttük a szakmunkás-választás útját is. Mert az, aki itt, Nosztrán betanított munkás lesz, kijövén a bv. intézetből, nála elhelyezkedik, azt a nyomda beiskolázza, ő maga gondoskodik arról, hogy segédlevelet szerezzen.

Azok az emberek, akik idekerülnek, s itt töltik le büntetésüket, egy hónap betanulási időt kapnak, amikor nem kell mást tenniük, mint figyelni a különféle munkafolyamatokat. Itt is, ott is kipróbálják, megméri képességeit, s ahol a legjobban megfelel, oda állítják. Ezáltal elkerüljük, hogy olyan visszásságot legyen, amikor az ember csak nyugtázza jelenlegi munkáját, s állandóan a szomszédját figyeli, s mindent megtesz azért, hogy ő is odakerüljön. És hol lehet ezt legjobban megmérni, mármint, hogy ki mihez ért, vagy kinek mihez van érzéke, mint a munkában. Ott, a gép vagy valamely berendezés mellett. Sokan vannak, akik lebecsülik, s aprólkosnak, szükségletlennek nevezik az ilyen munkába állítást. Pedig egyáltalán nem az. Hiszen a kedvvel végzett munka

A betanítottmunkás-képzésnek már hagyománya van

általában jobb minőségű, mint az, amit csak tessék-lássék módra végez az ember.

A körültekintő munkába állításnak és a tisztességes bérnek, no meg a nem megerőltető munkának köszönhető, hogy a dolgozók többsége elégedett. Persze, mint mindenhol, itt is vannak örök elégedetlenek, akik semmi mást nem tesznek, mint rossz hangulatot keltenek. Szerencsére itt nem akadnak követők.

Az itt dolgozók közül nagyon kevesen végeztek büntetésük előtt ilyen jellegű munkát, érhető, ha számukra minden új és idegen. Olyan emberek is vannak, akik életükben nem láttak közelről gépet, hiszen akad nem egy, aki egész eddigi életében nem dolgozott. Az üzem vezetői

örülnek, ha valaki hozzájuk kerül Tökölről, annak ellenére, hogy ott a munka más, ám mégis nyomda, mégis gépek és berendezések vannak, s ebben hasonló az ittenihez. Nem kell velük mindent elölről kezdeni.

A munka folyamatosságát jelzi, hogy évente hatmillió könyv kötését, csomagolását, szállítását végzik el az itteniek, s ezzel több mint nyolcezer normaórát teljesítenek. Ezenkívül 1600-1800 úgynevezett időbéres órát. Mindezt a kisegítő tevékenység emberei végzik, azok, akik segédmunkát csinálnak. Az előzőekben említettem, hogy innen készárúként távoznak a könyvek, tehát itt kell csomagolni, az anyagot felrakni az autóra stb.

A hatmillió példánynak a nagyobb része tankönyv, ezenkívül kötetek szépirodalmi könyveket, és ismeretterjesztő munkákat.

Az üzem már megérett arra, hogy terjeszkedjék, van is helye, csak egyetlen, de valós akadály van, az, hogy nincs elég pénz ahhoz, hogy egy 300 négyzetméteres raktárat üzemi alakítsanak át. Pedig, ha ez megtörténne, akkor technológiai sorrendbe állíthatnák a gépeket, s ezáltal ellenőrizhetőbbé válna a munka, s nem történe olyan eset, mint legutóbb, amikor a Ludas Évkönyvet kötötték. A dolgozók szerint, az ő adataik összesítése alapján az került ki, hogy 20 ezer példánnyal többet készítettek. Pedig dehogyan! A többlet mindössze kétezer darab volt. Ez a különbség látványlag semmiség, de elég arra, hogy megzavarja a termelés normális menetét, s nanokra munkát adjon, méhez hozzá főlösleges munkát az üzem vezetőinek.

A. J.

Húsz nap alatt 350 ezer példány készült el belőle

A BÖRTÖN ÁRNYÉKÁBAN

Utam a rendőrségről az internálótáborba, Tökölre vezetett. Megérkezésünk után összehúzódtak bennünket egy helyiségbe. Olyan szorosan álltunk bent, hogy ülésről szó sem lehetett; teljes testi kimerültséget éreztem. Nem szólalt semmit hozzánk, csak órákon keresztül álltunk. A lányok veszekedtek, kiabáltak egymással régi dolgokon, ami egy szórakozóhelyen történt; otromba, közönséges szavakkal sértgették egymást. Erre sem tudtam figyelni, nem zavart, nem érdekelt. Éjfél felé értünk jötték, és elvezettek a szálláshelyünkre.

Hideg és sötét volt már, de úgy láttam, hogy nagyobb parasztházakhoz hasonló, egyforma épületek sorakoztak egymás mellett. Az egyikbe bevezettek, amely aznap készen állt, mert minden vizes volt. Emeletes vaságyakon, vizes szálmazsákon kettesével, lepadó és pokróc nélkül fektettek bennünket. Olyan sokan voltunk, hogy csak így fértünk el. Mellém egy hozzáam hasonló korú nő fektült, akit alkalmam volt

megnézni a petróleumvilágítás mellett. Ruhástól feküdtünk le, és kabátal takaróztunk. Erőm már elhagyott, amint lefeküdtem, elaludtam. Artikulátlap jajgatásra, görcsös rángatásra ébredtem, a nő mellett rosszul lettem, epilepsziás volt.

Délelőtt kihívtak, vagy inkább vezényeltek az udvarra, ott felolvasták az internálási végzésünket, és azt hiszem, alá kellett írni. Sokáig kellett állni, hideg, fagyos áprilisi szél fújt, vékony kabátomban megdermedtem, a cipőmet beszaxítottam, hogy ne szorítson és mintha csak hallucinálnék, úgy hallottam: Gruber Gyuláné, anyja neve stb... kulák családból származik... barátai a demokratikus államrend megdöntésére szervezkedtek... férje ellen adócsalás miatt eljárás folyik... férje nagykereskedő volt... államtitok megsértése... üzérkedés... Ennyi bőven elég volt az internálás-hoz, még akkor is, ha mind- ez csak feltételezhető. Mert ha ez bizonyított, a bíróság hivatott dönteni. Ilyen meszterkedéssel egy családot tönkretenni — ez annyira felháborított, hogy az internálás

egyéb szörnyűségeit észre sem vettem.

Megtudtam, hogy a barátait is kihallgatták. Karsainé a nagyon közeli barátait is ismerte. Ők a legjobb véleményt mondták rólam, de az eset kellemetlen volt számukra.

A helyiségből egy másikba helyeztek az első éjszaka után. A társaimat most már kénytelen voltam jobban megnevezni, mert olyan éktelen kiabálást, veszekedést rendeztek, hogy akaratlanul is figyelnem kellett rájuk. Szokatlan társaság volt. Néztem, mifélek, ezek, hol élhettek azelőtt, hogy nem találkoztam eddig ilyenekkel.

A rabok közül választott felügyelő egész nap ordított, és kizárólag drasztikus szavakat használt. Nagyon szép fiatal nő volt, hibátlan a bőre. Vörös a haja, magas, karcsú az alakja. Intelligens volt az arca is.

A W. C. volt a legrosszabb itt, egymás mellett négy ülőke, minden elváltás nélkül. Ruháinkat elvették, fertőtleníteni kellett, mert sok tetve volt köztünk. Egy katonaruhát adtak, én elestségemné fogva azt kaptam ami senki-

nek nem kellett. Még egyszer belefértem volna a piszkos pecsétes ruhába. Azután kivitték sétálni. A cipőbe járnai is alig tudtam, a nadrág leesni készült rólam. A sétaudvar négy sarkában két-két rendőr állt puskával, ezenkívül több felügyelő figyelte, hogy egy szót se beszélhessünk. Az első nap így múlt el, és kétségbeestem, hogy negyediké után rögtön hűsvét következne, és most azért nem engednek el.

Az ünnepekben nyilván nem foglalkoznak velünk, majd a következő napokban. Csak sirtam és sirtam, nem tudtam megnyugodni. Mi lehet ott-hon? Férjem állapota aggasztott most elsősorban, és csak azután a gyerekek. Elmúlt a hűsvét és még egy hét, amikor elkezdődött a hazabocsátás. Akiket csak rendezavarás miatt hoztak be, vagy tévedésből, azok mehettek haza.

Az én agyszomszédom is hazamehetett. Huszonöt év körüli, rongyokba bugyolált nő volt, aki sirva könyörgött, hogy hagyják itt maradni, végre van ágya és abban alhat. Eddig bérházak végében aludt, kapuzárás előtt surrant be a házába, és ülte aludta át az éjszakát. Vártam minden órában, percben, hogy engem is hívnak, és nem hagyott el a remény, hogy holnap biztos elengednek. Minden éjszaka a családommal álmodtam. Még mindig nem tudtam róluk semmit, de én

már írhattam egy lapot. Egészen apró betűkkel írtam, hogy minél több szó elférjen, az örmester az átvételnél megszeretpte és nem engedett másikat írni. Még ezt is túlélttem, pedig ilyen fájdalmat még soha nem éreztem. Ez már túl sok volt agyongyötört testemnek.

Több házbán voltunk elhelyezve, amit úgy hívtak, hogy csurma. Én csak a zárkabeli-ekkel találkozhattam, csupán a séta volt közös. Ott pedig nem beszélgettem, mert tilos volt, de nem tudtam volna miről és kivel beszélgetni.

Családom mégis tudomást szerzett internálásomról és elsőként egy ruha- és cigarettacsomagot küldtek. Még a papírt is szeretettel simogattam napokig, amit az ő kezük tapintott. A címzést százsor is elolvastam, férjem írásából próbáltam elemezni lelkiállapotát. Írása kapkodó, ideges volt. Ezért a csomagnak sem tudtam örülni. Elérkezett az első beszélő, ami rácsok között történt, de a sirtástól és hangzavartól alig lehetett valamit hallani, a nagy fészerele épületben. Én nem sirtam, így próbáltam erősíteni férjemet és lányomat, akik a sirtást visszafojtva, alig tudtak szólni. Soványak és megtörték voltak mindketten, de nem panaszkodtak. Azt is elűnközték, hogy Terike elment, minden munkát ők végeznek. Férjem ingén azonban láttam, hogy

Sportforum Miskolcon

A labdarúgás után az asztalitenisz az egyike azon sportágaknak, amelyek leginkább a sportszerető közönség érdeklődésének középpontjában áll. E nagy népszerűség oka többek között az, hogy ebben a sportágban mindig voltak világhírű magyar sportolók. A népszerűséget nyilvánvalóan tovább növeli a Nemzetközi Olimpiai Bizottságnak a közelmúltban Baden-Badenben hozott döntése, amelynek értelmében az asztaliteniszt, és a teniszt olimpiai sportággá nyilvánították. Az asztalitenisz a bv. intézetekben is a legkedveltebb sportágak közé tartozik, hiszen a kultúrtermekben, folyosókon gyorsan felállítható zöld asztalokon gyakran lehet pattogatni a kaucsuklabdát. Szinte kivétel nélkül minden intézetben honosak az asztalitenisz házbajnokságok is.

Mindezek után — gondolom — érthető, hogy a Miskolci Bv. Intézetben az elmúlt idők egyik legkiemelkedőbb eseményeként emlegetik dr. Lakatos Györgynek, a Magyar Országos Asztalitenisz Szövetség elnökének, az Európai Asztalitenisz Unió elnökének és a kíséretében levő Szlaboda Istvánnak, a megyei szövetség elnökének körükben tett látogatását.

Néhány szót talán ennek a látogatásnak az előzményeiről, hiszen nem mindennapos egy ilyen magas tisztséget betöltő sportvezető börtönbéli vizitje. Miskolcon október 7-én játszották a Magyarország—Jugoszlávia Szuper Li-

A vendégek: középen dr. Lakatos György, mellette balra Szlaboda István

ga-mérkőzést, amelyet a TV 2-es csatornáján is közvetítettek, s az intézetben is sokan látták a sportkedvelők közül. Erre a neves sporteseményre érkezett Miskolcra dr. Lakatos György.

A Bv. Intézetnek már régóta szerződése van a helyi TIT-tel különböző intézeti rendezvények szervezésére, s ennek keretében ők kérték fel a MOATSZ elnökét, egy — számára sem mindennapos — találkozóra. Mivel dr. Lakatos Györgynek másnap délelőtt is volt dolga Miskolcon, vállalta, hogy a délután

folyamán eleget tesz a felkérésnek.

A tapasztalt sportvezető jókedvűen érkezett az intézetbe, hiszen előző nap a magyar válogatott 5:2 arányú győzelmet aratott a jugoszláv válogatott ellen. Elmondta, hogy sokfelé megfordult már a világban, ráadásul az eredeti képzettségét tekintve jogász, de még bv. intézetben nem járt, így maga is nagy érdeklődéssel tekint a találkozóra.

Az érdeklődők, persze, zsúfolásig megtöltötték a szabadkörtel hosszú folyosóját. (Ez volt az igénybevehető legna-

gyobb hely az intézetben.) Csodálkozó tekintetek sokasága fogadta a sportvezetőt és kíséretét, amikor az intézet parancsnokának társaságában a helyiségbe léptek.

Figyelmet ébren tartó, érdekes előadással kezdődött a találkozó. Sportpályafutásáról Lakatos György megemlítette, hogy 1945 óta dolgozik megismerésükkel az Asztalitenisz Szövetségben. Számos sikernek és kudarcnak volt tanúja, ezek tanulságai azonban mindig előbbre vitték az asztalitenisz ügyét.

A sportág történetének kiemelkedő sikereként értékelte, hogy az asztalitenisz olimpiai sport lett. Elmondta, hogy a Nemzetközi Asztalitenisz Szövetségben (ITTF) már 1977-ben megvolt az egyetértés ahhoz, hogy hivatalosan is kérjék felvételüket a NOB-tól. Ehhez azonban a NOB 26. paragrafusához alkalmazkodva, meg kellett változtatni a sportág néhány szabályát. Ugyanis az olimpián csak amatőr sportoló vehet részt, olyan, aki nem folytat professzionista sporttevékenységet. Az ilyen követelményeknek megfelelő szabálymódosítások után született meg Baden-Badenben a döntés, amelynek értelmében az asztalitenisz és a tenisz — olimpiai sportág! Fontos a sorrend, jegyezte meg derűsen, mert az asztaliteniszek előbb fogadták el a szabályokat.

Az élménybeszámolóval színesített félórás előadás után az előre begyűjtött írásbeli kérdésekre válaszolt, érintve

a sportolók mindennapos tevékenységével, munkájával kapcsolatos gondokat, örömeiket. Nem kerülte el az olyan kényes kérdéseket sem, amelyek az asztaliteniszek anyagi ösztönzésének mértékeire vonatkoztak. Nem titkolta, hogy a sportág legjobbjainak az átlagos fizetésekkel valamilyen jobb a jövedelmi viszonyai. Elmondta ugyanakkor azt is, hogy az élvonalbeli játékosok felelősen érzik a közönség figyelmét, érdeklődését is. Tudatában vannak annak, hogy a nemzetközi találkozók a Magyar Népköztársaságot képviselik, javarészt kiemelkedően.

Szólott arról, hogy eddig is az volt a szövetség célja, hogy a tömegsportot fejlessék az asztaliteniszt, gyarapítsák a sportkedvelőinek táborát. Ennek különös jelentősége van az olimpiai távlatok szempontjából. Nem közömbös, a vidéken folyó munka, amelyről megelégedéssel szólhat, hiszen a férfi válogatottnak a fele, s a női válogatottnak több mint a fele vidéki sportoló volt. A vidéki városok sorában első helyen említette Miskolcot, ahonnan a DVTK-ból olyan játékosok kerültek ki már korábban is, mint Sidó Ferenc, vagy a mostaniak közül Kriston Zsolt és Jónyer István. Igen jó a vidéki ügyt-

tesek közül a Tolnai Vörös Lobogó női csapata, de lelkiismeretes nevelés és felkészítő munkát végeznek Szolnokon, Cegléden, Szegeden, Tatabányán, Győrben és más vidéki városokban is.

Az asztalitenisz népszerűsítésében a MOATSZ elnöke elismeréssel említette a tanácsok és a KISZ munkáját. Jelentőséget tulajdonít a jövőre az utánpótlás-nevelés szempontjából még a parkokban, játszótéren a gyerekek körében szervezett betonasztalokon lejátszott bajnokságoknak is.

Dr. Lakatos Györgyöt követően Szlaboda István beszélt az asztalitenisz megyei népszerűségéről. Elmondta, hogy az asztalitenisz már a harmincas években is a kedvelt sportágak közé tartozott a környékbeli iparvidékeken. A háború után hozzáálltak az asztaliteniszsport újjászervezéséhez. A sportág miskolci történetében megemlítette a tízenhárom gyermekes Farkascsaládot, amelyből hét testvér indult az 1950-es világbajnokságon s azt követően még sokáig hallatták nevüket az élvonalban.

Megemlítette végül, hogy a miskolci minőségi asztaliteniszsportnak nagy lendületet adott és igen jó feltételeket teremtett a tíz évvel ezelőtt felépített sportszarnok.

Az előadást követően dr. Lakatos György válaszolt a kérdésekre, amelyeket előre összegyűjtöttek és írásban nyújtottak át neki. Íme, a kérdések, s a gyors, jól elhelyezett válaszok.

— Jónyernek melyik a legfelémletebb ütése?
— A tenyeres pörgetés. Ennek egyik változatát, a kiflipörgetést ő találta ki. Első nagy sikere Calcuttában volt, egyéniben és párosban is világbajnok lett. Ez az ütőfajta nagy újítás a sportág történetében.

— Egy Gergely—Surbek találkozó esetén kit tartana esélyesnek?

— Mindkét sportoló az asztaliteniszek legjobbjai közé tartozik: egyaránt esélyesnek tartanám mindkettőt.

— Hogyan fogadta az ifjú tehetségek jelentkezését (pl. Kreis, Kriston, Molnár stb.)?

— Szívből örülök neki! Klampártól, Gergelytől és a többiekől is mindig azt vártam, hogy a nagy elődök (Sidó, Berczik) méltó utódai legyenek. Letek! Megalapozottnak látom a reményt arra, hogy a kérdésben érintett fiatalok is azok lesznek.

— Az évi teljesítményeket mérlegelve ön szerint ki a legjobb magyar játékos?

— Mindenképpen Klampár Tibor.

— Az 1981-es teljesítmények alapján melyik fiatal versenyző biztosította helyét a válogatottban?

— Bérelt hely nincs a válogatott csapatban, s azt hiszem, a sportban sehol, más sportágakban sem. A válogatott csapat összeállítására mindig a vezetőedző feladata, a döntés felelőssége is az övé.

Az én véleményem szerint méltán érdemes a válogatottságra a Kriston—Molnár páros a férfiak közül, a nők közül pedig Kisházi, Magos, Oláh, Szabó és Urbán.

— Mi a véleménye arról, hogy olimpiai szám lett az asztalitenisz?

— Örülök neki! Az asztalitenisz világviszonylatban a népszerű sportágak közé tartozik, a sportranglistán a hatodik helyet foglalja el. Erre a tényre figyelemmel, nagyobb anyagi támogatást kapunk, ami már épp időszzerű. A másik lényeges dolog, hogy egyenrangú lett más sportágakkal. Megítélésem szerint erre is régen rászolgált már, s ez az egyenrangúság a jelen és a jövő szempontjából nagyon fontos.

— Képesnek tartja-e a magyar asztaliteniszet kinal, japán, koreai játékosokkal való küzdelemben a méltó szereplésre?

— A férfiakat mindenképpen képesnek tartom. Ha egy ilyen rangos nemzetközi találkozó esetleg nem is győzik le a kínaiakat, egy magyar—kínai döntő a jelenlegi viszonyok között könnyen elképzelhető.

A nőket tekintve ugyanezt nem mondhatom el, de hogy Európa legjobbjai legyenek, arra van esélyük.

— A nők mezonyében — ön szerint — ki szerzett kelleme meglepetést 1981-ben?

— E tekintetben Urbán Edit teljesítménye a leginkább említésre méltó.

— Mi az oka a női válogatott mérsékelttel teljesítményeinek?

— Nem a lelkesedésük és szorgalmuk hiányzik, hanem sajnos, gyakrabban betegeskednek. Egyébként ők gyöngébbek, mint a férfiak.

— Vannak-e sérült játékosok? Ha vannak, mikor számíthatunk a szereplésükre?

— Sajnos, vannak. Magos Juditot porcsérüléssel operálták. Jónyer operált térdének is van kisebb sérülése, a másik térdében is érez fájdalmat. Ami a szereplésüket illeti, kisebb sérülések esetén a pillanatnyi állapotuktól függ, súlyosabb esetben pedig a gyógyulásuktól.

— Kapnak-e anyagi elismerést a játékosok a lejátszott mérkőzések után?

— Természetesen, a jövedelmük egyik részét ez alkotja. Most a Szuper Liga mérkőzése után is kapnak győzelmenként 1500, 1200 vagy 1000 forintot.

— Milyen feltételek mellett vehetnek részt az asztaliteniszek az olimpiai játékokon?

— A Nemzetközi Olimpiai Bizottság csak azoknak a sportolóknak a részvételét engedélyezi, akiknek a minősítése megfelel a NOB szabályainak. Ezeket a szabályokat a nemrég Baden-Badenben tartott kongresszuson egyeztetette és fogadta el a NOB és a Nemzetközi Asztalitenisz Szövetség. Köztudott, hogy az olimpiai játékokon csak amatőr sportolók versenyezhetnek, ezért a NOB 26. paragrafusához igazodva, módosítani kellett néhány szabályt.

Más világversenyeken viszont nincsenek ilyen kötelezők: ott profi és amatőrjátékos egyaránt indulhat.

★
A mintegy százfőnyl hallgatóság, amely mindvégig feszült figyelemmel hallgatta a neves sportvezetőt minden szavát, nagy tapsal köszönte meg a vendégeknek a remek hangulatú sportnapot. Dr. Lakatos György jó humorral fűszerezett érdekes előadását és a Szlaboda István által elmesélt anekdotákat bizonyára még napokig emlegették az intézetben.

D. K.

Kérdező, a közönség köréből

azt nem Terike vasalhatta, mert egy kezdő keze nyomát viselte a gallér.

Minden hónapban volt beszélő. A férjem állapota szemlátomást rosszabbodott, ami még fokozta elkeseredésem. Vizsgáltattak minden alkalommal, hogy eljártak szabadításom érdekében, remélik, hogy hamarosan bekövetkezik. A ház lakói beadványt intéztek a Legfőbb Ügyészséghez, tanúsítva huszonkét család aláírásával, hogy példás családjával voltam, kériük ügyem kivizsgálását és szabadon bocsátásomat.

Férjem az egyik látogatásnál közölte velem, hogy a Fővárosi Tanács helybenhagyta a pénzügyőrök megállapítását és átadta a bíróságnak a szathatvanezer forintos adócsalást, pénzügyi büntett címen. Elmondta, hogy nincs pénzük, eladta az úriszoba berendezését a bizományinak tizenhét-ezer forintért.

Az operatív tiszt többször hivatott különböző dolgok miatt. Azt mondta egyszer: „Igen, a férje bankkodik maga miatt és iszik, de a lányai nagyon vidáman élnek, gyakran lehet velük találkozni szórakozóhelyeken.”

Ha arszint adott volna, kevésbé fájdalmas, mint ez a hír. Vártam és vártam. A zárkában lévő ügyész panaszládába hetenként írtam panaszleveleimet, hogy vizsgálják meg ügyemet.

Egyszer csak áttettek azok közé, akik dolgoztak. Az épü-

let olyan hosszú volt, mint a többi, közösen egy vasrúcsos ajtó, két oldalán a zárkák. Ez a társaság megérdemelte a legszigorúbb bánásmódot, pár ember kivételével. Nem várhattam a felügyeletől, hogy velem más hangon beszéljenek, mint a többiekkel. Volt ott varroda, szőnyegszövő és mosoda. Két vagy három hónapig voltam a 8-as zárkában, egy padon ültem egész nap, csak az ebédért kellett sorba állni. Szóltam többször, hogy engedjenek dolgozni, ha már ide hoztak, de nem történt meg. Végül is, amikor már idegeim felmondták a szolgálatot, örvönve ordítottam az operatív tisztnek: engedjék meg, hogy a varrodában a katonaköpenyekből kesztyűt varrjak. Ez elfoglalt, leköttöt valamennyire, és így elviselhetőbbnek találtam az ottléteket. Amikor beküldték a téli ruhacsomagom, bakancs, kabát, nadrág stb. elvesztettem minden reményem szabadulásomat illetően.

Az internálás, azt mondták, bizonytalan időre szól, lehet hat hónap, de huszonegy is, ha ki is megy a kapun, újra visszahozhatják és kezdheti előlről. Nekem azt mondták Pesten, hogy velem ez nem történik meg. Eddig nem hittem el, de most úgy láttam, tényleg bekövetkezik. Nagytakarítást rendeltek el, mert Pestről — mondták — bizottság érkezik. Azt suttogták a bennfentesek, hogy az

internáló tábor országos parancsnoka jön. A felügyelet felhívta a figyelmeinket, hogy senki ne merészelje megszólítani őket, nehogy valami panaszt előadjunk.

Egy nap és egy éjszaka vívódtam, hogy mit csináljak. Nem tudok segíteni magamon másként, nem juthatok el senkihez, nekem szólnom kell! De ha nem hallgatnak meg, milyen következményei lehetnek? A felügyelet velem szemben már megkülönböztetett hangon beszélt, megbízott olyan munkával, amiről tudta, hogy szívesen csinálom. A kannákat homokkal súroltam kint az udvaron, mert tudták, mennyire vágyom a napra, öntöztettek velem, amit éreztem, hogy a kedvemért tesznek. Volt egy kedves őrmesternő, aki esténként beszélgetett velem. Láttam rajta, hogy együttérez; beszélők után mindig érdeklődött arról, hogy mi újság otthon; s vizsgált, ha nagyon sirtam. Végül is azt határoztam, hogy megszólítom a parancsnok urat.

Elérkezett a nagy látogatás napja, a vendégek egy óra körül jöttek. Minket felállítottak a zárkában és középen haladt el a vendégsereg, a táborparancsnok és az őrparancsnok kíséretében. Nyolcan-tizen legálább. Én az első sorban álltam, és ahogy beléptek, nagyon megijedtem, úgy éreztem, hogy nem merek megszólalni. Csak a drótháló képezte a különzárkát, még a

légy zümmögését is meg lehetett volna hallani olyan csend volt, lélegzetüket visszafojtva álltak a rabok. Mikor újra elhaladt előttem, nem tudom, hogyan történt, nem is gondolkodtam már, kitört belőlem a kétségbeesés: Őrnagy úr, kérem! Megálltak előttem. A felügyeletre néztem esdek-lőn; hogy ne haragudjon és folytattam: tisztelettel kérem, szíveskedjék engem meghallgatni, mert rajtam csak ön segíthet, nekem három gyermekem van. Megkérdezte, hogy hívják és miért vagy itt. A hangja már megnyugtató, olyan mély zengésű volt, ami szívből jön, arra gondoltam, ez jó ember lehet. Hívatni fogom, válaszolta.

Amikor elmentek, a többiek mondták, várhatom, hogy hívatni fog. De én boldog voltam, mert láttam, ez nem olyan ember, ez hívatni fog, meghallgat és igazságot szolgáltat. Elmúlt egy óra, másfél is, már kezdtem csüggedni, hogy mégis csalódnai fogok, amikor szólt az őr, hogy menjenek. Nem mondta hova, de tudtam, csak a parancsnok úr hívathat, senki más. Ahogy beléptem, helyül kínált és udvariasan mondta, beszéljen!

Én beszéltem olyan gyorsan, mint egy megáradt folyó, hogy végre meghallgat valaki. Megkínált cigarettával, közbeszólt: mondja csak nyugodtan, van időm meghallgatni.

T. K.

(Folytatás következik!)

OTTHONRA TALÁLTAK

Egy évtized a magyar ezüst fellegvárában

Amikor csaknem tíz évvel ezelőtt jártam a Székesfehérvári Könnyűfémű munkásszállóján — amely a lakótelep egyik épülete —, nem akartam hinni a szememnek. A kétszoba-összkomfortos lakások nem a hagyományos munkásszállóra emlékeztettek, hanem a szállodai elhelyezésnek feleltek meg.

Minden szobában kényelmes, modern heverők, a dohányzóasztal körül párnázott székek, az ablakon függöny, a padlón szőnyeg. A fürdőszobában állandó hideg-meleg víz. A lakásban távfűtés. A konyha és a kamra sem hiányzott.

— Ide várjuk és helyezük azokat a szabadulókat, akik a Székesfehérvári Könnyűféműnél szeretnének új életet kezdeni — mondta Csenda Károly, a vállalat vezetésének egy egészen új, eddig még ismeretlen munkakörrel bízott meg.

Azt kapta feladatuk, hogy segítse a szabadságvesztés-büntetésből szabadultak beilleszkedését a társadalomba, pontosabban a Székesfehérvári Könnyűfémű négyezer létszámú kollektívájába.

Amikor hallottam a KÖFÉM újította lehetőségeket, úgy gondoltam, hogy a kiemelt nehézipari beruházás munkaerő-gondokkal küzd. De tévedtem! Egykori hangszalagok, jegyzetek őrzik Juhász János igazgató szavait.

— Társadalmi és politikai érdek, hogy segítséget nyújtsunk azoknak a szabadságvesztés-büntetésből szabadult embereknek, akik korábbi életmódjukkal, életvitelükkel szakítani szeretnének, de nem rendelkeznek ehhez megfelelő családi, anyagi és egyéb háttérrel. Ha a társadalom nem karolja fel, nem segíti ezeket a jóra vágyó embereket, akkor nagyon könnyen újra a bűn útjára sodródhatnak... Bizom abban, hogy humánus és szervezett törődéssel eredményeket fogunk elérni...

E sorok írója a szervezés első pillanatától végigkísérte az események menetét.

„Minek hoznak ide rabokat?”

A KÖFÉM lakótelepén futóútként terjedt el a hír, hogy a lakótelepre — ahol sok száz család él — börtönből szabadultakat telepítenek.

A szabadultaktól való tartózkodás, a velük kapcsolatos előítéletek a telepen lakók többségében félelmet váltottak ki, mert úgy érezték, hogy az új beköltözők megzavarják addigi békés életüket, nyugalmaikat.

A legelső és legfontosabb feladat volt tehát, hogy a lakótelepen élőkkel megértessék azt, hogy csak úgy lehet a szabadulókat visszavezetni a társadalomba; ha nemcsak a munkahely, hanem a lakókörnyezetet is mindent megtesz értük.

A Székesfehérvári Könnyűfémű párt- és tömegszervezetei mindent elkövettek, hogy dolgozóikkal megértessék; azok az emberek, akik idejöt-

tek a KÖFÉM-be, múltjukat lezárták, elkövetett bűncselekményeikért a bíróság által kiszabott büntetést letöltötték — és ezek után nekik is lehetőséget kell adni, hogy becsületes emberek módjára élhessenek.

★

A Székesfehérvári Könnyűfémű Európa egyik legkorszerűbb alumíniumfeldolgozó üzeme. A gépek többsége automatizált. Kezelésük, kiszolgálásuk elsajátítása komoly szakmai felkészültséget igényel. Azok az emberek, akik a különböző büntetésvégrehajtási intézetekből kerültek a KÖFÉM-hez, megállták a helyüket. A lakótelepen nagyon sok olyan emberrel beszélgettünk, akik a kezdeti időszakban mereven elzárkóztak a börtönből szabadultak közösségükbe való betelepítésétől. Ma ezeknek az embereknek — az elmúlt évtized folyamán — megváltozott a

Erdei Karcsinak üzen...

véleményük, mert tapasztalták a szabadultak többségének igyekezetét, a jóra való törekvésüket.

Sokan tudják, tapasztalják, hogy a szabadságvesztés-büntetésből szabadultak társadalomba való beilleszkedése nem olyan egyszerű, mint ahogy egyesek elképzelik. Gyakran felbomlik a családi élet — és nem mindig a szabadságvesztés miatt, hanem esetleg a korábban folytatott életmód következtében romlik meg a viszony. Sem munkahely, sem otthon, sem megfelelő anyagiak nem állnak rendelkezésre a szabadulás után.

Tapasztalataink szerint az első ízben elítélteknél viszonylag könnyebb a helyzet szabadulás után, mint a többször visszaesők esetében, a korábbi családi kapcsolatok helyreállítására is nehezebb.

„Ez az otthonom”

A Székesfehérvári Könnyűféműhöz az elsők között érkezett K. Rezső. Négyezer volt elítélve. Valamennyi bűncselekménye tiltott határátlépési kísérlet volt. Hosszú éveket töltött börtönben, mielőtt

Székesfehérvárra került. Korábban számtalan munkahelyen dolgozott, mert nem találta meg a helyét.

Csaknem tíz évvel ezelőtt került talajtalantul, gyökérteletlenül Székesfehérvárra. Egy papírba csomagolt, madzaggal átkötött csomaggal érkezett a KÖFÉM-be. Jelentkezése napján már az első éjszakát is a gyár szállójában töltötte.

Rezső ma a KÖFÉM kiváló dolgozója. Fizetése eléri — juttatásokkal együtt — a havi nyolcezer forintot.

Az az ember, akinek mindig és minden vágya az volt — bármilyen büntetések ellenére is —, hogy elhagyja szülőhazáját, és idegen népek között éljen — ma itt, Székesfehérváron megtalálta a helyét.

Nagyon sokszor lehet hallani az elítéltektől, hogy szabadulás után új életet akarnak kezdeni. Az elhatározás azonban sok mindentől függ, de elsődlegesen a szabadult hozzá-

fehérvárra. Anyagi gondjaik nem voltak, de család után vágyott. Újsághirdetés útján választott jóvendőbelit. Csenda Károllyal ketten voltak házasságkötésüknél a tanúk. Örültünk, hogy V. Jóska végére révbe került. Az élet azonban kiszámíthatatlan. Kiderült, hogy a feleség sok mindent elhallgatott, ami az előlegezett bizalmat alapjában véve teljesen megrontotta. Az ifjú asszony V. Jóska összes megteremtett pénzét magával vitte. Amikor Jóska megtudta, hogy rászédtek, bánatában ivásra adta a fejét, és a még meglévő pénzével együtt a KÖFÉM szállójáról eltűnt.

A szálló lakóit mélységesen megdöbbentette a hír, keresték Jóska. Három nap után megtalálták meg. Visszahozták a szállóra. Az üzem is visszafogadta.

Jó néhány évvel ezelőtt történt ez az eset, azóta Jóska újra megtalálta a helyét. Nemcsak az üzem kollektívájában, hanem a magánéletben is. Újra megnősült, ma már saját háza van, gépkocsit is vett, és az idén nyáron szabadságát a tengerparton töltötte.

★

Sz. Jóska mindenki azt mondta: *huligán*. Ötször volt büntetve garázdaságért, lopásért. Huszonöt éves korában, amikor Vácra szabadult, elgondolkodott a jövőjén. Ha visszamegy régi környezetébe, előbb vagy utóbb újra szembe kerül a törvénnyel. A Hétl Híradó riportjaiból értesült arról, hogy a Székesfehérvári Könnyűfémű segítséget nyújt olyan szabadultaknak, akik korábbi környezetükkel, „baráti” társaságukkal szakítani szeretnének. Így jött Fehérvárra.

Nem részletezem hogyan ismerkedett meg a lakótelepen egy helyes kislánnyal. De révbé jutott ő is. Házasságkötés után előbb a családi szállón laktak, majd később Székesfehérváron egy másik lakótelepen önálló lakáshoz jutottak.

K. Sándor szintén Vácra szabadult 1978-ban. Börtöntársai tanácsára keresett munkahelyet, de a szállással nem volt sehol megelégedve. Ekkor jutott eszébe, hogy még a börtönben olvasott az újságban a Könnyűfémű szállójáról. Letutott ide. A felvétel nehézségekbe ütközött, mert munkakönyvében „kilépett” bejegyzés volt. Volt munkahelye, csak az ügyészség utasítására módosította a jogtalan bejegyzést, így a felvételnek a KÖFÉM-ben nem volt akadálya. Jelenleg szállító-rakodóként dolgozik. Fizetése ötezeröttszáz-hatezer forint körül van.

K. Sándort, a KÖFÉM-hez egyértelműen a szálló híre csábította.

— Ennél jobbat nem kaphattam volna az egész országban sehol. Mit mondjak?...

— Sokan szidják ezt a szállót, börtönzállónak csúfolják...

— Azért van egy nagy kültetés: a börtönben, mint tudjuk, vannak „hazajáró lelkék”, itt viszont nem lehetnek. Aki egyszer elvesztette a becsületét, azt ide még egyszer nem veszik fel. És igazuk is van. Semmi értelme nincs olyan szabadulókkal foglalkozni, akik visszaélnék a bizalommal.

— Mivel tölti a szabad idejét?

— Nagyon szeretek főzni... Sokat sétálok a városban... Százezer forintom van a takarékbán. Úgy érzem, megtaláltam a számításomat és a helyemet. Gyermekeimmel tartom a kapcsolatot.

— Mi a véleménye: segítik itt magát, vagy ellenőrzik?

— Higgye el kérem, engem itt senki nem ellenőriz. Oda és akkor megyek, amikor én akarok. A munkámat becsülettel

Emlékmű az alumíniumnak

végzem, igazolatlan mulasztásom nincs. Elmehetnék máshova is lakni, de nem érdemes. Kapnék nyolcszáz forintot egy egészségtelen szobát, fürdőszoba nélkül. Itt meg fizetek havi háromszázszáz forintot.

K. Sándor többszörös vizsgáló volt, összesen húsz évet töltött el különböző börtönökben...

Megtalálta a számítását

T. Kálmán két hónappal ezelőtt szabadult Vácra. Otthona, munkahelye nem volt. Még a börtönből írt a KÖFÉM-hez, és az ő válaszuk alapján jelentkezett Székesfehérváron.

— Miért választotta ezt a vállalatot?

— Börtöntársaim körében jó híre volt a KÖFÉM-nek. Mindenütt vannak vándorok. De az innen távozók közül húsból tizenkilenc nem a vállalatra és nem a szállóra panaszkodott. Köztudott volt a jó kereseti lehetőség is, ami egy szabaduló számára nem utolsó szempont. Nekem sem volt semmim, csak háromezerhatszáz forint letéti pénzem. De beosztottam, és

Maga szereti megfőzni a húst

még az első fizetésemig sem volt problémám.

— Hányszor volt büntetve?

— Már ötször. Az ötödiknél megkaptam a szigorított őrizetet, amiből két évet töltöttem le. Feleségem időközben elvált tőlem. Szüleimhez nem akartam menni, hanem gondoltam, a saját lábamon állok meg, elvégre harminchárom éves vagyok.

— Jól választott?

— Nem bántam meg, hogy idejöttem. A hivatásos és társadalmi pártfogóról is csak a legjobbakat mondhatom. Ha még egyszer kellene választanom, ismét Székesfehérvár mellett dönténének. Itt csak két dolgot kell betartani: ember módjára élni a szállodában — és megbecsülni a munkahelyet, ahol nagyon jó kereseti lehetőségek vannak.

T. Kálmán csalásért és közokirat-hamisításért volt elítélve. Összesen tizenegy évet töltött az ország különböző börtöneiben. Jelenleg több mint hatezer forintot keres a KÖFÉM-ben.

Beszélgésünk végén volt börtöntársaira gondol, Vácra küldi üzenetét:

„Erdei Karcsinak üzenem: ahogy megbeszéltük, jöhet a KÖFÉM-be. Nagyon jó hely lesz neki is. Az ő iskolai végzettségével könnyen megtalálja a számítását. Jöjjön!”

Juhász János, a KÖFÉM igazgatója ez év júniusának végén nyugdíjba vonult, és július elsejétől Tóth Géza vette át a Székesfehérvári Könnyűfémű igazgatását.

Az új igazgató korábban is a Székesfehérvári Könnyűféműben dolgozott, ismerte a vállalat minden irányú tevékenységét. A közelmúltban összehívta azokat, akik a börtönből szabadultak helyzetével, problémáival foglalkoznak. Ezen a tanácskozáson kijelentette: a Székesfehérvári Könnyűféműben nem gazdasági érdek az, hogy börtönből szabadultakat foglalkoztassanak. Ennek ellenére továbbra is fenntartják, sőt bizonyos vo-

Lakótelep a gyár mellett

EZ IS, AZ IS... * EZ IS, AZ IS... * EZ IS, AZ IS...

Egészségügyi furcsaságok

A betegség egészséges nem akart hallani sem ar-
dolog — legalábbis egyes
francia kutatók erre a
megállapításra jutottak.
Szerintük a lázas állapot
védekezőképessé teszi a
szervezetet az olyan beteg-
ségkeltő tényezőkkel szem-
ben, mint a vírusok, mert
ellenanyagokat termel ki.
A francia orvostudomány
most behatóan vizsgálja
ezeket az ellenanyagokat,
ki akarják őket választani,
vegyileg elemezni akar-
ják, hogy azután gyógyá-
szati célokra felhasznál-
hassák.

Néhány hónapja New
York szenzációja egy sü-
ketnéma színésznő, Phyl-
lis Freilich, aki a Broadway
az legnagyobb színházában
főszerepet játszik. A fiatal
nő megkapta „Az év leg-
jobb színésznője” címet,
pedig nemrég még senki

Pszeng Csing-lien 16
éves kínai lány a világon
a legmagasabb nő: magas-
sága 2,35 méter. A Guin-
ness-jéle Rekordok Köny-
ve szerint eddig a világ
legmagasabb asszonya egy
chicagói nő volt, aki 2,32
méter magasra nőtt.

Az 55 éves ausztráliai
Patricia Biggs soha nem
tudott megtanulni úszni,
mert ebben krónikus aszt-
mája megakadályozta.
Ennek ellenére bármilyen
pozícióban kiválóan jenn-
marad a víz színén, az
úszómedencében, a folyó-
ban, a tengeren — akár
egy parafadgő. Eddig
még nem sikerült megma-
gyarázni ezt a jelenséget.

SZOVJET—AMERIKAI EXPEDÍCIÓ
AZ EMBER NEM LÁTTA TÓHOZ

Hatalmas, ember által még sohasem látott „tó” felde-
ritésére indulnak a szovjet és az amerikai tudósok —
jelentette be Washingtonban az Amerikai Tudományos
Alapítvány.

Korunkban a földnek nincs olyan hatalmas tava,
amelynek partját emberi láb ne érintette volna — ki-
véve ezt az egyet, amelyet mesterséges holdak fénykép-
felvételein fedeztek fel 1973-ban. A rejtélyes „tó” az
Atlanti-óceán déli részén levő Weddell-tenger kopár
jégmezőjével borított felszínén jelenik meg majdnem
minden télen. Nagysága időnként eléri az amerikai
Nagy-tavak Felsőtavának méretét.

A tudósok úgy vélik, hogy a jégsivataggal körülve-
tett nyílt vizet ismeretlen forrásból származó meleg tenger-
áramlatok hozzák létre.

A 2,6 millió dollár összköltségű szovjet—amerikai ex-
pedíció 13 szovjet és 13 amerikai tagja a Mihail Szom-
mov nevet viselő szovjet jégtörő fedélzetén az uruguayi
Montevideóból vág majd neki a jégbe zárt „tó” felkuta-
tásának. A hajót az amerikai meteorológiai műholdak
adatai alapján irányítják majd a helyszínre.

TávirAkt

Születésnapot ünneplő
társaság ül együtt egy New
York-i lakásban; férfiak,
nők vegyesen. Épp a tor-
tát szelgetnek föl, amikor
csöngötnék az ajtón. Az
ünnepelt, a háziasszony
megy ajtót nyitni; fiatal
szőke nő áll a küszöbön.
Egy mozdulattal félretol-
ja a meglepett háziass-
zonyt, belibeg a szobába,
kézitáskájából kazzettás
magnót húz elő. Az aszta-
ra teszi, bekapcsolja; a
szobát furcsa, vibráló, eg-
zotikus zene tölti be. Az
újonnan érkezett végigné-
z a társaságon, és elmoso-
lyodik. — A nevem Anne
— mondja. — TávirAkt
vagyok. És mielőtt még
bárki válaszolhatna vagy
kérdezhetne, újjai végig-
siklanak zöld selyemblúz-
nak gombjain — a ruhada-
ráb egy fotelra röppen. A
vendégek kissé vörösödő
fejjel figyelik Anne tevé-
kenységét. Anne flanell-
szoknyája egy kapocs ki-
nyílása után a bokájához
hull; egyetlen rugás, és a
szoknya egy férfivendég
öleiben köt ki. Kisvártatva
követi a fehér alszoknya
is. Anne most körülbelül
olyan öltözékben áll a szo-
ba közepén, amilyenben a
fehérneműreklámok höl-
gyei a mértéktartóbb csa-
ládi lapok hirdetési olda-
lain. Az alakja persze nem
vetekedhet másokéval, de
a vendégsereg így is frap-
pirozva van. Anne kikap-
csolja a magnót, meg a
mosolygást, és megkérdé-

zi: — Kinek van itt szü-
letésnapja? — Mikor a há-
ziasszony jelentkezik,
Anne hozzálép, és nadrá-
gocskájából kissé gyűrött
papírlapot húz elő. Felol-
vassa a ráirt szöveget:
„Minden jól kíván, Jack.”
Mindenki tapsol; Anne
közben már villámgyorsan
fel is öltözött. Itallal hiá-
ba kínálják, sietnie kell.
Ma este még három Tá-
virAkt vár kézbesítésre.
Eppen két percet töltött a
lakásban, mikor a háta
mögött becsukódik az ajtó.
A társaság tagjainak vi-
szont jó időre megvan a
beszédtemájuk.
Anne huszonegy éves,
egyetemre jár, és szereti
ezt a munkát. — Az évfo-
lyamtársaim úgy keresik
még a zsebpénzüket, hogy
pincérmőnek állnak vagy
edényt mosogatnak, ez
sokkal szórakoztatóbb —
mondja.
Nemcsak a kézbesít
TávirAktot New Yorkban;
rajta kívül még tizennégy
lány és három fiú jár la-
kásokra, hivatalokba a sa-
jatos csomagolású üzene-
tekkel; zömében egyete-
misták. Megrendelésben
nincs hiány, a TávirAkt
egyre népszerűbb, holott
nem olcsó mulatság; 97
dollárt kell fizetnie a fel-
adónak; igaz, a szöveg
hosszától függetlenül.
A szolgáltatást néhány
hónappal ezelőtt két állás-
talan színész találta ki és
a sikertől felbuzdulva ha-
marosan leányvállalatot
alapítanak Philadelphía-
ban, Bostonban, Washing-
tonban és Los Angelesben.

A koránkelés keservei

„Könyörgöm, még ne! Csak
még öt percecskét!” Am a vek-
ker — könyörgés ide, könyör-
gés oda — szenttelenül berreg.
Fülszót csörgése a legtöbb
családban reggel öt, hat vagy
hét órakor hangzik fel — az
ágyukból nagy nehezen kiká-
szálódó gyerekek és felnőttek
jó része úgy érzi: túl korán.
Máris kezdődik a klasszikus
reggeli bosszúságok sorozata.
A nagyobbik lány elfoglalja
a fürdőszobát, és megátalkodot-
tan piszmozg. A kisebbik ezzel
szemben az istennek sem akar
kibújni az ágyból.

— Mindjárt megy a busz! —
kiabálja az egyik.
— Hol a tornacuccom? —
síránkozik a másik.

A reggeli közben egyszerűen
elsikkad. Az apa a vállalati
büfében dob be sebtiben egy
pohár tejet. A fiú utközben
vesz magának egy zömlét. A
lány a villamoshoz menet
eszik meg gyorsan egy alm-
mát...

De nem ritka a néma reggeli
sem. Az apa újságot olvas. A
gyerekek tankönyvekben la-
pozgatnak. A mama kapkodva
tizárait csomagol a gyerekek-
nek.

Avagy: az egész család a
konyhában álldogál. A gye-
rekek kutyafuttában belapá-
tolják a rántottát, s tájékozta-
tó jelleggel utalnak aznap
programjukra: — Ma kapjuk
vissza az angol dolgozatot!
Délután úszni megyek! — Am
a szülők csak félfüülel figyel-
nek oda, mert éppen azt beszé-
lik meg — sietve — ki mit
intézzon, mit vásároljon nap-
közben.

A meghitt bensegese-
hangulat reggeli, amikor az
ínycsiklandó lány tojást ráér-
szeny — annak is megéri,
nem pislant folyton az órára,
hétfőről péntekig bizony csak
vagyában marad a legtöbb
család számára.

A rossz közérzet, amely oly
sokaknak rontja el reggeli
hangulatát, két alapvető okra
vezethető vissza. Az egyik: na-
gyon sok gyerek és felnőtt,
amikor reggel csörög a vek-
ker vagy a telefon, egyszerű-
en úgy ébred, hogy még nem
aludta ki magát igazán.

A reggeli morcoság másik
oka az, hogy az iskolában, a
hivatalban, az üzletben az el-
ső perctől kezdve maximális
teljesítményt követelnek az
embertől. Dolgozatokat irat-
nak vele, megbeszélésekre ci-
tálják. Sokan úgy érzik, hogy
a munkanap ilyen hirtelen,
gyors indítása egyszerűen ga-
ládság. S a nemszerelem mun-
kakezdés előérzete sokukat
előre fölhergeli. Nem csoda
hát, ha már reggel heves csa-
ládi viták dúlnak.

Egyetemes csodaszor persze
nincs a reggeli rossz hangulat
ellen, hiszen egyszerűen nincs
rá lehetőségünk, hogy magunk
határozzuk meg, mikor va-

gyunk már eléggé frissek ah-
hoz, hogy elkezdjük a munka-
napot.

Aki egyszerűen tudomásul
veszi, hogy reggelente min-
denki kissé feszültebben ro-
hangál ide-oda a lakásban, az
sok felesleges veszekedéstől
kíméli meg magát. És ha leg-
alább egyvalakinek sikerül el-
érnie a családban, hogy reggel
is nyugodt és kiegyensúlyozott
legyen, akkor ennek hatása
előbb-utóbb a többiekre is ki-
sugárzik.

A reggeli kapkodást már
azzal is csökkenthetjük, ha a
különböző időpontok egyezte-
tését, a fontosabb elintézniva-
lók megbeszélését nem reggel-
re hagyjuk, hanem már előző
este, sietség nélkül tüstünk
rajta.

Piszmogni és pepecselni
ugyanis nem is olyan rossz.
Kellemes érzés fogmosás köz-
ben elrévedezni, reggeli köz-
ben kinézni az ablakon, vagy
zuhanyozás közben a víz-
cseppeket bámulni. Régi tap-
asztalat, hogy reggel szorón-
gás nélkül élni csodálatos do-
log. Az ember ilyenkor egy-
szerűen hagyja, hogy a nap a
maga természetes módján
nyugodtan kezdődjék el. Sok
háziasszony például, amikor
már mindenki elment hazul-
ról, még egyszer nyugodtan,
kényelmesen leül a félig le-
szedett asztalhoz és felhajt
egy csésze kávét, amely ilyen-
kor még jobb ízűnek tűnik,
mint egyébként. Ez a kis szü-
net nem luxus, hanem nagyon
is egészséges dolog. Utána az
ember többnyire gyorsabban
és vidámabban dolgozik.

És akinek mindenképpen el
kell mennie — hiszen többsé-
günk ugyebár nem háziass-
zony — annak is megéri,
hogy kicsit korábban keljen,
hogy ne az utolsó autóbust
„célozza be”, amelyekkel be-
erhet a munkahelyére; az sem
megvetendő érzés, ha teli gyom-
orral nem kell futni a busz
után.

Koponyafelnyitás
altatás nélkül

A két orvostörténész, Rolf
Messchig és Jürgen Kiwit
(Düsseldorfi Egyetem) 1980-
ban az első fehér tanúi voltak
annak, hogy egy afrikai va-
rázsló altatás vagy helyi ér-
zéstelenítés nélkül nyitotta fel
egy 9 éves fiú koponyáját. A
két orvos a Viktória-tóhoz kö-
zel fekvő kenyai Kisú tarto-
mányban vett filmre egy ilyen
trepanációt.
A játszótársá által eldobott
kő volt az oka annak, hogy a
9 éves fiúnak idült fejfájása
volt. Egy banánerdőben, közel
a fiú kunyhójához építette fel
a 72 éves varázsló, Clement B.
sebesízü műszerkészletét. A va-
rázsló a súlyos beavatkozás
előtt, egy európaiak számára is-
meretlen növény levelével tisztí-
tította meg kezét és műsze-
reit.

A varázsló az üvöltő 9 éves
fiút, akit 6 felnőtt tartott ér-
zéstelenítés nélkül, 2 óra hos-
zúig operálta: a hajás fejbőrt
a sérült helyen borotvapengé-
vel nyitotta fel, azután a ko-
ponyacsontokat primitív hán-
tolókéssel rétegről rétegre le-
hántolta. A vérzést az afrikai
varázsló egy szintén ismeret-
len növényvel csillapította.

Amikor nem találta a fej-
fájás okát, Clement B. befe-
jezte az operációt. Az operáció
után a 9 éves fiú hozzátarto-
zóitól támogatva visszatérhe-
tett kunyhójába. Operált se-
bén csak egy ragtapaszos kö-
tést viselt.

A Kenyán keresztül tett
utazás során a düsseldorfi or-
voscsoport 11 olyan személy-
nek tudott a nyomára bukkan-
ni, akiket 1928 és 1979 között
ilyenfajta koponyanyitást vé-
geztek.

A német kutatók megállapí-
tották, hogy az afrikai varáz-
slók sebesülések utóhatásaként
— fejfájás, szédülés és gör-
csös rohamok — miatt nyitot-
ták fel pácienseik koponyáját.
A koponyát, mivel az első be-

avatkozás sikertelen maradt,
részben később még egyszer
felnyitották.

A varázslók közül négyen
a kenyai fővárosi kerületi köz-
ponti kórházban működnek.
Saját adataik szerint évente
50 beteg fején végeznek ope-
rációt. Hogy közben nem lép-
nek fel nagyobb komplikációk,
azt a düsseldorfi tudósok így
indokolják meg. „A kimélt
hántolási technika és valószí-
nűleg az antiszeptikus hatású
füvek alkalmazása által csak
igen kis mértékben kerül sor
komplikációkra. A varázslók
valószínűleg kerültek azt, hogy
megsértsék a kemény agyhár-
tyát és a vérő ereket.”

Hans Schadewaldt düssel-
dorfi orvostörténész professzor
volt ennek a német kutatótár-
ságnak által finanszírozott kelet-
afrikai kutatóexpedíció egyik
kezdeményezője, miután hét
éve elzölet misszionáriusok-
tól hallotta, hogy Kenyában
a varázslók pácienseiken ér-
zéstelenítés nélkül végeztek
órákon át trepanációt. A kor-
mányhatóságok még Kenya
fővárosában, Nairobitan el-
magyarázták a két német or-
vostörténésznek, Kiwitnek és
Messchignek, hogy Kenyában
a trepanáció ismeretlen.

A tudomány tudja, hogy el-
tekintve a még létező termé-
szeti népektől, amelyek a tre-
panációt a legegyszerűbb esz-
közökkel végzik, óskori sebé-
szek már a korai kőkorszak-
ban (időszámításunk előtt 3000
és 1800 között) végeztek kopo-
nyanyitást. Ezt a súlyos be-
avatkozást a koponyán majd-
nem valamennyi operált szem-
ély már akkor túlélte, noha
az aszeptikus kezeléssel akko-
riban igencsak homályos el-
képzelések voltak. Az újkor-
ban Európában ez nem így
volt: a párizsi kórházakban
például 1830 és 1836 között a
statisztika szerint meg minden
olyan személy meghalt, akinek
felnyitották a koponyáját.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	18					19			20				21	22		
23									24			25				
		26						27				28				29
30	31		32				33		34			35		36		38
39			40			41		42		43		44		45		46
47					48				49			50				51
		53	54						55			56				57
58	59		60						61			62			63	64
65		66		67		68		69				70		71		72
73			74					75				76				77
78												80				
81												83				84

Megállapodás

A feleség mondja a férjnek:
— Szíveském, tudod mit sze-
retnek a születésnapomra?
— Nos?
— Egy rókat!
— A vízsz. 23. 73!
Vízszintes: 1. Francia regény-
és drámaíró (Alain-René, 1668
—1747). 7. Keleti uralkodó
volt. 10. Néhol, helyenként. 15.
Bajnokcsapatok Európa Kupája.
18. Közérdeklő tájékoztatót
nyújtó kiadvány. 20. ... Purple;
angol rockegyüttes volt. 21.
Enni ad neki. 23. A férj vála-
sának első része. 26. Huzal.
27. Csuklyával egybeszabott, rö-
vid viharkabát. 28. Lengyel re-
gényíró, elbeszélő (Stanislaw).
29. EEEEEE. 30. Nemzetközi. 32.
Dagály. 34. Névutó (pl.: kivétel
a szabály ...). 36. Sebhely. 38.
Stráza. 39. Norvég költő, eposz-
író (Petter, 1647—1707). 41.
Nobel-díjas dán biokémikus
(Henrik). 43. Keresztül. 44. Rö-
vid próza elbeszélés. 47. Erika
beceneve. 48. Igazgatási szerve-
zeti egység. 50. Sziget Pollné-
ziában. 51. Híres operaház rö-
vidített neve. 53. Megingathat-
atlan. 55. Fordított névelő. 56.
Autóközlekedési Tanintézet. 57.
Francia regény- és drámaíró,
esszéista (André, 1869—1951).
58. A mélybe. 60. Számnév, rö-
viden. 61. Hegedű tartozéka. 63.

IY. 64. Elvtárs, röv. 65. Hoff-
mann a német elbeszélő, zene-
szerző, festő személyneveinek
kezdőbetűi. 67. Szélfűrés. 69.
Nem városban lakik. 71. ... és
parasztoi; Mikszáth Kálmán el-
beszélés. 73. A férj válszának
második része. 78. Már előre.
79. Szedi a lábát. 80. A transz-
formátor is ilyen berendezés.
81. A japán yen századrésze.
82. Izzó szénről lepatlanó apró
részecské. 83. A labda a hálóba
került. 84. Elegendő lesz, nem
fogy el.

Függőleges: 2. Helység Komá-
rom megyében. 3. Francia re-
gényíró (George, 1804—1876).
4. Andre rokon neve. 5. Az
1848—49-i forradalom és .sza-
badságharc, erdélyi hőse (Aron,
1810—1849). 6. Etelészte. 7.
...-borsa. 8. Török város a
Seyhan folyó mellett. 9. Dugattyó
tyhus gépek hengerrel feljuttó
csiszolás elnevezése. 10. Esz-
ménykép. 11. Rendkívül ke-
mény, hajóépítésre használt fa.
12. Régi címzés rövidítése. 13.
Autómárka. 14. Előállítja. 15.
A keresztvirágúak két rekesz-
re osztott száraz termése. 16.
Vályú. 17. Lengési síkjából ki-
mozdított. 19. Az ón vegyjele.
22. Személyed. 23. A szokásos-
tól eltérő. 24. Vezeték. 25. Le-
hetősége, módja van rá. 31.
Végtag. 33. Termékeny síkság
Csehszlovákiában. 35. Semmi-

kor. 37. GL. 40. Bércék madara.
41. Az énekest nevezik így ré-
gen. 42. A mai napra. 44. A
nátrium vegyjele. 45. Perleke-
dés. 46. Vonatköz névmás. 48.
Declmál. 49. Diplomáciai tes-
tület autónak betűjele. 50. Bi-
ztonság. 52. Férfitű. 54. Egy-
jegyű mássalhangzó. 55. Egy-
kiri híres bohóc. 57. Sejt. 59. At-
tila névvaltozata. 61. Kötöz-
gyapot. 62. Számítási művelet
egyik tagja. 63. Dagsdában lak-
kik. 66. Naturalista stílusban
alkotó flamand író (Piet van)
68. Figyeli. 69. Különböző erő-
ségű fellángolás a napkorongon.
70. A szomjúságot oldja. 71.
Autók és ... Kertész Akos
hangjátéka. 72. Város az Indiai
Középszelemben. Rajasthan ál-
lamban. 74. Elektronvolt. 75.
Rés, nyílás tréfás tájszóval. 76.
... Messaggero. 77. Okori görög
törzs.

A Heti Híradó XXV. évfolyam
40. számában megjelent kereszt-
rejtélynek helyes megfejtése a kö-
vetkező:
„A tapasztalás a legjobb tanít-
tás.”
Könyvjutalmat nyertek: Ko-
vács Sándor elültet Sátoralföld-
hely: Szatmári István elültet
Gyula; Lukovics Imre elültet
Esztergom; Andi Ferenc előze-
tes. Szekszárd: Tibor György
előzetes, Szekesfehervár.

TREFAK

Gustav éjnek idején tán-
torog haza és gügyögve
állít be a hálószobába. A
felesége megjegyzi:
— No, ma megint szé-
pen eldát!
Gustav megkönnyebbül-
ve mondja:
— Örülök, hogy tetszik.

A baráti társaságban el-
töltött görbe este után
hajnalhajtat hazatérő férj
lábjavóján besomfordál a
hálószobába, leül az ágy
szélére és nekilát, hogy
cipőjét lehúzza. Felesége
kinyitja a szemét, és csö-
dálkozva pillant rá.
— Miért kelsz ma ilyen
korán, Stanley? — dűny-
nyógi ásitva.
— Bostonba kell utaz-
nom, üzleti ügyben! — és
a szerencsétlen férj újra
felhúzza a cipőjét és ki-
ballag az utcára.

Még ne ünnepeljünk!

E hét közben azután igazán másról sem volt szó, mint a megtalálódott magyar labdarúgó-válogatotról. Eppen az a csapattal szemben, amelyet eddig mindenki a legerősebbnek (még a jelenlegi angoloknál is) tartott, rukkolt ki olyan játékkal, mellyel elkápráztatt mindenkit. Utoljára magyar válogatottnak csak az előző világbajnokság néhány selejtezőjén mutatott ilyen nagy-szerű eredményeket, de csak 30-40 percig. Most kilencvenperces volt a csapat, s ezzel nyert csatát. Az i betűre pontot ugyan még fel kell tenni, de két dolgot azért talán már ma megállapíthatunk.

1. Az MLSZ okosan, jól cselekedett, amikor partnereivel meg tudott állapodni abban, hogy minél később kezdődjenek a magyar csapat számára a selejtezők. Hosszabb idő kellett ugyanis ahhoz, hogy újra kialakuljon, összefőjön egy jó együttes. Aki időt nyer, életet nyer... A válogatott idén fokozatosan egyre jobban játszott (s leszámítva az angolok elleni 45 perces rövidzáratot), s most már azt lehet mondani, hogy — annyi korábbi kudarc után — visszanyerte az önbizalmát is.

2. Hozzájárult a „talpraálláshoz” az a döntés, amelynek következtében néhányan külföldre szerződhetek. Az itthon már „leírt” játékosok bebizonyították, hogy még nagyon is sok van bennük — persze, olyan egyesületekben, amelyeket vezetnek, s melyek tudják, igazán közönség csak akkor van, ha minden egyes szereplő mindent megtesz a produkcióért, a látványért. Súlyos kritikája a magyar kluboknak az, hogy fizetnek, fizetnek (senki sem a sajátját), de ellenértéket nem követelnek. Ilyen körülmények között érthető, hogy a leghetesebb játékosok is 30

évesen már csak sétálnak a pályán, vagy — visszavonulnak. Maga, a jelenlegi szövetségi kapitány, Mészöly Kálmán vagy klubtársa, Farkas János (egyike volt szerda este azoknak, aki szívből örült a jó játéknak, és együtt töltötte a mérkőzést követő egy-két órát a Kékfrankosban, a csapat körében), is beszélhetne erről. Jól tette Mészöly, hogy számított a „külföldiekre”, akik immár egész évben bizonyítják, hogy nem ők az öregek, hanem az a klubpolitika, amely a bajnoksággal mit sem segíti a magyar labdarúgást, hanem állandóan szinte külön „válogatott klubot” kell szervezni. Mikor jutunk el itthon is végre oda, hogy a játékosok átérezzék, már a klubokban is válogatott szinten kell játszani? De, hogy eddig többségben nem így volt, ez nem a labdarúgók, még nem is az edzők, hanem az egyesületi vezetők felelőtlensége, sőt, bűne. Mert, hogy is van? Játékosokat „nyugdíjaznak, leszámítolnak”, edzőket menesztnek — a vezetők viszont trónolnak.

De addig még két mérkőzés hátra van, az első október 31-én Norvégia ellen. Isten őrizzen mindenkit az elbizakodottságtól, hiszen ebben — ahogy az angol szövetségi kapitány mondta — az örületes csoportban minden lehet. Győzni kell jövő héten is, de ne igyunk előre a medve bőrére. Volt már, amikor „ráfáztunk”. Emlékezzünk? Már a vasárnap délután előtt megkapta mindenki a meghívót hétfőre a „világbajnok” magyar csapat ünneplésére. Ez Bernben volt, 1954-ben, s lakodalom helyett temetésre gyűltek a vendégek... Tehát: vigyázat, ne gondoljunk a pezsgőre, csak október 31-én este. Akkor pukkanhat, nem is egy a Kékfrankosban!

Ritmus gyepen és bárban

Közös parketten „ráztak”

Remek játékkal és góllal ünnepelte 34. születésnapját és 84. válogatottságát Fazekas László, a svájciak ellen.

— Mikor kezdődött a sorozat?

— 1968. májusában, a Népstadionban Sós Károly válogatott be a szovjet csapat ellen. Még játszott Mészöly, Páncsics, Novák, Szűcs, Farkas és Göröcs. Zöldfülvoltam, de a partnerek levették vállamról a terhet. Akkoriban az egymást váltó korosztályoknál ez mindig így volt. Bocsiktól tanulhatott Albert, tőle Bene, Feritől pedig én. A magyar labdarúgás nagy törése akkor következett be, amikor a születési anyakönyvi kivonat döntött. 1969-ben Marseille után Farkasról, Mészölyről lemondtak, pedig 27—28 évesek voltak. Később hasonló sorsra jutott Páncsics, Szűcs, Bene, Dunai II.

— Argentína után?

— A szerencsétlen szereplést követően Mészáros, Tóth, Martos, Bálint és én, valamint a ragyogóan szereplő Müller került a süllyesztőbe.

— Recept?

— Figyelni kell a fiatalokat, és ha már tudnak annyit, mint az idősebbek, akkor nyissunk előtük ajtót. Fokozatosan kell csapatot építeni. Úgy, ahogy most történik. Sallai teljesítményét például döntő mértékben meghatározza a tapasztalt Nyilasi és Müller jelenléte.

— Idő közben hivatásos játékos lett!

— Biztos, hogy ez is közrejátszott abban, hogy újra felfedezték itthon az öreg muskétást.

— Itthon rosszabb játékos volt?

— Senki sem tanult meg egy-két hónap alatt külföldön játszani. Ha a Megyeri úton maradok, az általam második családomnak tekintett Dózsánál, akkor talán még inkább kikezdenek, mint annak előtte. Most senki sem foglalkozik azzal, hogy 34 éves vagyok. Csak a játékomra kíváncsiak.

— Miért lett profi?

— A dicsőségért is, nemcsak a pénzért. Nekem itthon nem voltak anyagi gondjaim. Persze, az is igaz, hogy a szerződés aláírásakor az összeg is szerepet játszott.

— Hol ünnepelte születésnapját?

— Családommal a margitszigeti Thermál Szállóban, a meccs utáni éjszaka. A bárban ott voltak a svájci játékosok is, amikor a zenekar a Viva Espanát kezdte játszani. A parketten együtt roptuk Botterronékkal. Úgy éreztem, hogy a „rázásnál” is jobban éreztük a ritmust, nemcsak a pályán.

KUPASZERDA

Ismét a nemzetközi labdarúgó kupaküzdelmek kerültek az érdeklődés középpontjába. A BEK-ben és a KEK-ben már a legjobb nyolc közé jutásért kezdődött meg a küzdelem. Az UEFA Kupában még csak a tizenhatba jutásért. Az otthon játszóktól általában kihasználták a hazai pálya előnyét, de inkább a szoros eredmények jellemezték a fordulót.

BEK

Banik Ostrava (csehszlovák) — Crvena Zvezda Beograd (jugoszláv) 3-1 (2-0). Ostrava, 20 000 néző. Gólszerző: Liska (2), Knapp (11-esből), ill. Krmpotic.

Dinamo Kijev (szovjet) — Austria Wien (osztrák) 1-0 (1-0). Bécs, 30 000 néző. G.: Bal.

CSZKA Szófia (bolgár) — Glentoran (ír) 2-0 (2-0). Szófia, 60 000 néző. G.: Dimitrov, Zdravkov.

KB Köbenhavn (dán) — Universitatea Craiova (román) 1-0 (1-0). Koppenhága, 5000 néző. G.: Gosgaard.

Aston Villa (angol) — Dynamo Berlin (NDK-beli) 2-1 (1-0). Berlin, 22 000 néző. G.: Morlay (2), ill. Riedeger.

Anderlecht (belga) — Juventus (olasz) 3-1 (1-1). Brüsszel, 35 000 néző. G.: Geurts (2), Vercsuteren, ill. Marochino.

KEK

Vasas — Standard Liege 0-2. Fáy utca, 8000 néző. A magyar kupagyőztes gyáván, lélektelenül játszott.

SZKA Rosztov (szovjet) — Eintracht Frankfurt (nyugat-német) 1-0 (0-0). Rosztov, 35 000 néző. G.: Jasin.

Legia Warszawa (lengyel) — Lausanne (svájci) 2-1 (2-1). Varsó, 5000 néző. G.: Adamczyk, Baran, ill. Kok.

Lok Leipzig (NDK-beli) — Velezs (jugoszláv) 1-1 (0-0). Lipcse, 15 000 néző. G.: Züttsche, ill. Vijoja.

Duka Praha (csehszlovák) — Barcelona (spanyol) 1-0 (1-0). Prága, 25 000 néző. G.: Olmo (öngól).

Bastia (francia) — Dinamo Tbiliszi (szovjet) 1-1 (0-0). Bastin, 20 000 néző. G.: Milla, ill. Gucajev.

UEFA KUPA

Borussia Mönchengladbach (nyugatnémet) — Dundre United (skót) 2-0 (0-0). Mönchengladbach, 30 000 néző. Gólszerző: Schäffner, Hannes.

Winterslag (belga) — Arsenal (angol) 1-0 (0-0). Winterslag, G.: Berger.

Sturm Graz (osztrák) — IFK Göteborg (svéd) 2-2 (2-1). Graz, 14 000 néző. G.: Breber, Niedrabacher, ill. Nilsson (2).

Arisz Szaloniki (görög) — Lokeren (belga) 1-1 (0-0). Szaloniki, 10 000 néző. G.: Kouisz (11-esből), ill. Larsen.

Spartak Moszkva (szovjet) — Kaiserslautern (nyugatnémet) 2-1 (1-0). Moszkva, 28 000 néző. G.: Rogyionov, Gavrlov, ill. Funkel.

Rapid Wien (osztrák) — PSV Eindhoven (holland) 1-0 (0-0). Bécs, 30 000 néző. G.: Panenka (11-esből).

Neuchatel (svájci) — Malmö (svéd) 1-0 (1-0). Malmö, 6000 néző. G.: Pellegrini.

Aberdeen (skót) — Arges Pitesti (román) 3-0 (3-0). Aberdeen, 20 000 néző. G. Strachen, Weir, Hewitt.

Sporting Lissabon (portugál) — Southampton 4-2 (2-0). Southampton, 19 000 néző. G.: Fernandes (2), Jordao, Holmes (öngól), ill. Keegen (11-esből), Holmes.

Hajduk (jugoszláv) — Beveren (belga) 3-2 (2-0). Beveren, 24 000 néző. G.: Gundelj, Vu-jovics, Sliskovics, ill. Theunis, Van Moer.

Grasshoppers (svájci) — Radnicki Nis (jugoszláv) 2-0 (1-0). Zürich, 10 000 néző. G.: Jara, Sulser (11-esből).

Feyenoord (holland) — Dynamo Drensd (NDK-beli) 2-1 (0-1). Rotterdam, 15 000 néző. G.: Kaczor, Vermeulen, ill. Heidler.

Klampár a jövőre gondol

3

Nálunk az a rend, hogy a külföldön nyert pénzdíjat a játékos hazahozza, huszonöt százalékát levásárolhatja a Konzumtouristban, hetvenöt százalékát forintban kapja meg, hivatalos árfolyamon. Ha Klampár nem pingpongozna, hanem teniszezne ezen a szinten, már dollár-milliomos lenne, ám ő boldogan fogadta a lakótelepi 58 négyzetmétert is. Ha igaz, kicsérélheti a Ladáját egy Volkswagengre.

— Nagyon szeretném, ha megengednék, hogy 2—3 éven át az NSZ"-ban játszhaszak. Ha abbahagyom a sportot, sosem lesz nagy jóvedelmem, csak az asztaliteniszből élhetek meg. Elvégeztem az edzői tanfolyamot; ha abbahagyom a játékot, oktanni szeretném a pingpongot. Mert csak ehhez értek.

Egy ütő története

Klampár vágya érthető. Ha kimenne pár évre külföldre, senkinek sem okozna kárt, hiánya nem gyengítené a magyar válogatottat, hiszen a fontos meccseken a csapat rendelkezésére állhatna, neki viszont nem kellene tartania a jövőtől. Nyugat-Németországban már régóta jól fizetik a nagy asztaliteniszezőket, ezért ment oda annak idején a svéd Johansson és Bentsson, az angliai Douglas és sokan mások is.

Klampár általában napi öt órát tölt a pingpongasztalnál. Esténként még elmegy a Vízmuvek asztaliteniszezőihez is, a Statisztika termébe, ott a bátyja az edző.

— Szeretek vele edzeni, sőt mi több, változatlanul szívesem van a segítségére. Még ma is sokat köszönhetek neki. Nála azt gyakorolom, amiben gyenge vagyok. Megbeszéljük, hogy én csak adott helyre üthetem a labdát, tehát ő tökéletesen képes visszahívni, engem pedig alaposan megmozgat, mert üt balra és jobbra, hosszan és röviden. Nekem ezekből a pozíciókból már nem olyan könnyű ugyanoda visszatenni a labdákat. A bátyám észreveszi mi a hibám, szól is érte.

Klampár felnéz a bátyjára; valóban sokat köszönhet neki. Először is azt, hogy amíg éretlen gyerek volt, Józsi bátyja tartotta ott a pingpongasztalnál. Ha akarta, ha nem akarta. (Persze inkább akarta.) Bátyja — ki tudja, milyen megérzéssel — tudta, hogy öccsének föltétlenül érdemes asztaliteniszeznie, mert nagy játékos lesz belőle. Pingpongozott mind a négy testvér. Tibor két nővére az NB I középmezőnyében játszott. Bátyja eleinte futballozott; vált is hozzá tehetsége, de az egyik szeme nem jó, ezért szakítani kényszerült a labdarúgással. Asztaliteniszben sem érhetett el különösebb eredményeket.

— Ahhoz viszont nagyon jól látott — mondja róla az öccse —, hogy megfigyelhesse, mi történik a mérkőzéseken, az edzéseken. Nézte a nővéreim játékát, kinézett minden versenyen, feltérképezte a hozzánk érkezt kinaikat, japánok stílusát, rendszeresen játszott is, és amit tapasztalt, megpróbálta átadni nekem. Lehet jó edző olyan játékosból is, aki versenyzőként nem ért el különösebb szintet.

Klampár elmondott egy példát, hogy érzékeltesse bátyja hozzáértését.

— Hét éven át ugyanazzal az ütővel játszottam. Igaz, nem voltam éppen az utolsó a világon, de a bátyámnak nem ment a fejebe, hogy miért nem játszom jobban. Ő állandóan azt hajtogatta, hogy ennyi tehetséggel és ennyi szorgalommal különb eredményeket kellene elérnem. Azt mondta, próbáljak meg ütőt cserélni, térjek át lassúbról gyorsabbra. Gondoltam, megpróbálom. Emlékezem egy játékosársamra még a Postásból, aki nehezebb, keményebb, gyorsabb ütővel játszott, Sannics Györgynek hívták. Megkerestem őt. Eleinte nem akarta eladni az ütőjét; vitrinben tartotta. Emlentem hozza sokszor, míg végre megkaptam a kincsét. Adtam érte jó néhány ütőt, legalább öt-hatezer forint értékű cuccot. Bátyám nekiesett az ütőnek, szétszedte mert le volt törve az oldalából egy-két kis darab. De olyan fából készült, amelyet ma már nem lehet szerezni! Mahagoniból és citromfából, legalább húszévesből. Nehezebb, kicsit nagyobb is, mint az én régi ütőm volt. Bátyám egy Stiga ütőt operált szét, abból pótolta, ragasztgatta oda a törött részeket. Megcsinálta a nyelét, aztán még egy fél évig inkább ő játszott vele; én csak lassan barátkoztam meg az ütővel. De aztán megmaradtam mellette, és állítom, hogy játszománként 3—4 pontöbletet hoz nekem. Gyors, más a húzása. A mai ütőkben a fa jóval vékonyabb, mint ebben. Külföldön már ígértek az ütőmért ötezer nyugatnémet márkát, de nem adtam. Ezzel az ütővel majd minden versenyemen jól szerepeltem. Három-négy év alatt csak az Európa-bajnokságon ment gyengén a játék, ott kiborított a csapat sikertelensége. (Folytatása következik)

NB I.

Nem „svájci” a játék

Az a szurkoló, aki a Svájc elleni VB-mérkőzés után kilátogatott valamelyik bajnoki mérkőzésre vagy megnézte a tévében a Honvéd—Tatabánya meccset, érthetetlenül csóválta a fejét. Honnét került ki az a 11 játékos, amely olyan nagy-szerűen játszott a válogatott összecsapáson?

Mert a labdarúgó NB I 10. fordulójára eléggé gyengécske focit hozott, talán csak a Debrecen—Haladás találkozó felelt meg az igényeknek. Néhány együttes: a Honvéd, a ZTE, a SZEOL, a Vasas és a Békéscsaba, a Diósgyőr, sőt a Csepel és a Dózsa kifejezetten gyengén játszott, de a győzelem ellenére sem kápráztatták el közönségét a Pécs és az FTC. S ahogy nézem a felsorolást, az NB I mezőnyének döntő többsége tehát formán kívül van.

S ez egyáltalán nem érthető a válogatott szép sikere után. Hiszen a játékosok 95 százaléka másfél hetet csak edzett, készült a bajnoki meccsre. Ám a sikeres VB-mérkőzés éppen az ellenkező hatást váltotta ki: lezser, öreguras, nem-törődöm játékok. Mindennek Diósgyőrben és Kispesten úgy látszik, következménye lesz.

A 10. forduló eredményei:

Honvéd—Tatabánya	1-3
FTC—ZTE	4-0
Pécs—SZEOL	4-1
Debrecen—Haladás	3-1
Diósgyőr—Videoton	0-1
Ózd—Volán	2-2
Békéscsaba—Vasas	0-0
Nyíregyháza—Rába	1-1
Csepel—Dózsa	1-1

NB II.

MTK-VM: már 4 pont előny

A 10. forduló változatos küzdelmeket és több meglepő eredményt hozott.

Keleti csoport

Gyula—Bem J. SE	2-2
MVSC—D. Kinizsi	3-3
Gyöngyös—Szabó L. SE	0-5
Salgótarján—HMSE	0-0
Kazincbarcika—Papp J. SE	1-0
Eger—Szarvas	3-2
Szolnok—DUSE	0-1
Lehel SC—Asztalos J. SE	1-0

Az élcsoport: 1. D. Kinizsi 16, 2. Eger 15, 3. Kazincbarcika 14.

Középcsoport

Budaörs—BVSC	2-3
Szegedi D.—22. sz. Volán	1-3
Balassagy.—Ganz-MÁVAG	0-0
KKFSE—MTK-VM	1-3
Vác—Kecskemét	1-0
Pénzügyőr—Dorog	1-0
Bábolna—MÁV Előre	1-1
BKV Előre—Építők SC	0-2

Az élcsoport: 1. MTK-VM 18, 2. Dorog 14, 3. Kecskemét 13.

Nyugati csoport

MÁV DAC—PVSZK	1-0
Kaposvár—Dunaújváros	0-3
Várpalota—Ajka	2-0
Bauxitbányász—Keszthely	0-0
Komló—Mohács—Véménd	2-1
Dombóvár—Olabányász	1-2
Székszárd—Sopron	2-0
Sabarla—Bakony Vegyész	2-0

Az élcsoport: 1. Bauxitbányász 18, 2. Olabányász 17, 3. Sabaria 15.

FORMA—1

Piquet a bajnok

LAS VEGAS. Az utóbbi esztendő legkiélezettebb Forma-1-es világbajnoksága ért véget az arizonai városban rendezett Grand Prix-vel. Még három világsztár pályázott a végső elsősége és közülük az argentin Reutemann (az év eleje óta vezetett az összetettben) ráadásul az exbajnok Joneszal az első sorból is rajtolhatott. Hiába...

A 39 esztendő Reutemannnak nem ment, jó első körök után visszaesett és végül a 8. helyen fejezte be a száguldást, nem szerzett pontot. Ellenben a rivális brazil Piquet (29 éves, Brabham-kocsival versenyez, tavaly 2. volt) kínzó hátfájása ellenére is remekül autózott, az 5. helyet szerezte meg, két pontot gyűjtött az eddigi 48-hoz és ez elegendő volt a világbajnoki cím elhódításához. Eppen azt a Jonest detronizálta, aki a francia Prost előtt 20 mp-es előnnyel megnyerte az utolsó VB-futamot.

A Forma-1-es VB végeredménye: 1. Piquet 50 pont, 2. Reutemann 40, 3. Jones 46, 4. Laffite (francia) 44, 5. Prost 43, 6. Watson (ír) 27.

HÍRADÓ

SAJTÓSZEMLE
Szerkesztő:
a szerkesztő bizottság,
Budapest
V., Steindl utca 8. sz. 1054
Kiadja:
az Igazságügyi Minisztérium
Bv. Országos Parancsnoksága
81—4735. Szikra Lapnyomda,
Budapest